

Kar znamo in hočemo moramo tudi izvršiti

Slovenski sindikati so na svojem kongresu prvi ocenili svoje delo v minulem štiri-letnem obdobju ter se dogovorili, kje je potrebno delo dopolniti in uveljaviti nove odnose v tej delavski organizaciji. Kritični odnos do minulega dela je pokazal predvsem naše slabosti in tudi načrtal nov odnos pri ureničenju dogovorjenih ciljev. Socialistično samoupravljanje in ustvarjalno delo sta največji vrednoti življenja in temelj našega napredka, to je bilo vodilo osrednjega referata ter misli vseh razpravljalcev na kongresu, zato mora postati tudi vodilo vseh delavcev za uspešno razreševanje nakopičenih problemov v naši samoupravni socialistični družbi. Niso še zbrane vse misli in hotenja, izražena na tem osrednjem sestanku množičnejše organizacije slovenskih delavcev, vendar vsi dokumenti, predlogi in sklepi stremijo k svobodnemu delavcu, njegovi ustvarjalni moči ter zaupanju v lastne sile delavskega razreda in celotne družbe.

Kongres je tudi pokazal zahteve, da mora biti sindikat tudi v samoupravni socialistični družbi in pri svojem delu, ko gre za interese delavskega razreda in delavca, samostojen, odločen in učinkovit, da pri svojem delu ne sme pozabiti nobene generacije delavcev, ali dejavnosti v naši družbi, saj bo le tako lahko postal močna in subjektivna sila pri vzpostavljanju in uveljavljanju samoupravnih socialističnih odnosov.

Po kongresu se mora tudi geslo 11. kongresa ZSS, ki je mobilizacijsko za delavca, spremeniti za sindikalno organizacijo na vseh ravneh v to, da vse tisto, kar znamo in hočemo tudi moramo izvršiti.

AVGUŠTIN GIUHA

Odkrivati čimboljše poti skupnega razvoja

»Zato da bi delegatski sistem zagotavljal trdno samoupravno integracijo posameznih delov družbe in različnih družbenih interesov, je zapisano v predlogu resolucije 10. kongresa, je nujno večje povezovalno in usmerjevalno delovanje subjektivnih sil znotraj tega sistema. Učinkovito delovanje ljudi v delegatskem sistemu je tesno povezano z razvojem politične kulture, značilne za socialistično samoupravno demokracijo. Med elemente te kulture sodi predvsem aktivno pridobivanje potrebnega znanja, spodbujanje dialogov v procesih izražanja in usklajevanja različnih stališč in interesov, opozarjanje na možna soglasja in optimalne dogovore v delegatski skupščini. Tako bomo hitreje presegali prakso, da upravni in izvršilni organi države ponujajo mimo samoupravnega procesa odločanja svoje pojmovanje konkretnih splošnih in dejanskih interesov, ali, da se ti organi zaradi neuspešnega usklajevanja različnih interesov v procesu samoupravnega odločanja uveljavljajo kot neizogiben razsodnik.

Na zmanjševanje politične moči delavskega razreda vpliva tudi preveliko osredotočanje pozornosti in vpliva zveze komunistov le na poslovodno strukturo v organizacijah združenega dela in na izvršilne organe delegatskih skupščin. Zato bomo z načinom svojega političnega delovanja ustvarjali možnosti za povezovanje delegacij z delegatsko bazo, za boljše delo delegacij in konferenc delegacij, za učinkovitejše delo zborov delavcev in občanov ter delegatskih skupščin. Z obravnavanjem idejno-političnih vidikov bistvenih vprašanj, ki so predmet delegatskega odločanja ter z oblikovanjem stališč ZK o teh vsebinah bomo prispevali k učinkovitejšemu delovanju temeljnih delegacij. Omogočali bomo njihovo odločnejše nastopanje v delegatskih skupščinskih procesih in tudi doslednejše uresničevanje delegatsko sprejete politike.

Zveza komunistov Slovenije se bo v boju za odpiranje razvojnih perspektiv lastnega in vseh jugoslovanskih narodov, za ohranjanje njihove nacionalne suverenosti in enakopravnosti v političnem, ekonomskem, kulturnem in vseh drugih pogledih — tako kot doslej — naslanjala predvsem na interese delovnih ljudi za krepitev samoupravnega položaja združenih delavcev.

Razlike v razvitosti, stihijske migracije delavcev, neustrezno urejanje odnosov pri uveljavljanju hitrejšega razvoja manj razvitih področij in pokrajine Kosovo, težke družbeno-ekonomske okoliščine in objektivna protislovja interesov med delavci, oz. njihovimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, ki niso enako sposobljene za preboj v svetovno delitev dela, bodo še nekaj časa ustvarjali možnosti za napačno politizacijo teh razlik v obliki nasprotij med razvitimi in nerazvitimi in v obliki mednarodnih trenj in konfliktov. Resnična polarizacija interesov pa ne poteka niti po republiško-pokrajinskih, niti po etničnih mejah, temveč po družbeno-ekonomskem položaju delovnih ljudi in po njihovih interesih znotraj in med njimi, oz. po delovnih ter proizvodnih povezavah. Različnost v interesih prepogosto povzročajo neenakopravni pogoji, ki jih je za takšno ali drugačno obnašanje delovnih kolektivov določila še vedno pretežno etatistična ekonomska politika. Naloga in odgovornost ZK Slovenije ter vseh, ki so privrženi razvoju in samobitnosti lastnega naroda je: pomagati,

odkrivati čim boljše poti skupnega hitrejšega razvoja, pospeševati samoupravno združevanje dela in sredstev v vsej Jugoslaviji na temelju uveljavljanja lastnega znanja in skupno opredeljenih razvojnih prednosti vseh delov Jugoslavije, preprečevati nenačelno politizacijo in se brezkompromisno spopadati z nacionalizmom, zlasti v lastnem narodu.

Člani ZK Slovenije vztrajamo pri ohranjanju in nadaljnjem uveljavljanju obstoječih programskih in statutarne odnosov med organizacijami zveze komunistov v republikah ter pokrajinah in Zvezo komunistov Jugoslavije.

Ti odnosi so se potrdili v obdobju preseganja frakcijskih bojov in ustvarjanja leve fronte vseh naprednih sil pred vojno, v oboroženem boju in revoluciji in postali neodtujljiva sestavina naših družbeno-političnih odnosov vse do danes. Zato tudi podpiramo vse tiste pobude, ki omogočajo krepitev teh odnosov, enotnejše delovanje Zveze komunistov Jugoslavije, odnose demokratičnega centralizma pri sprejemanju in izvajanju sklepov ter vse vidike preobrazbe iz partije v zvezo komunistov.

Notranja demokratizacija zveze komunistov je možna le kot okrepitev odnosov demokratičnega centralizma, kar je predvsem odvisno od sposobnosti in pripravljenosti članstva, zlasti v vodstvih zveze komunistov, da bistveno bolj demokratično organizira dogovarjanje o predlogih in ukrepih za odločitve, spremljanje sprejetih odločitev ter kontroliranje in sankcioniranje izvajanja odločitev in sklepov zveze komunistov.

Nujno potrebna je večja medsebojna odgovornost za izvajanje dogovorjenih sklepov in za dosledno odpravljanje vseh tistih teženj, ki vodijo v samozadostnost vodilnih organov zveze komunistov in s tem v njihovo odtujevanje od članstva. Temelj za razreševanje teh vprašanj je v krepitvi programske in statutarne vloge članstva ter osnovnih organizacij v praksi, kot tudi v doslednem izvajanju vloge in odgovornosti zveze komunistov v socialistični zvezi vseh delovnih ljudi. Sprejemanje odločitev, ali sklepov na sestanku organizacij in vodstev mora potekati tako, da se po izmenjavi informacij in mnenj o obravnavanem problemu, ali o pripravljenih predlogih izrecno in jasno izpostavi glavna nasprotujoča si stališča in njihove utemeljitve. Oblikovanje večinskega stališča, ali glasovanje bo potekalo po tehtnosti argumentov in ne po formalni vsebini predlogov, ali po formalnih prednostih predlagateljev. Onemogočali bomo anonimnost pri kolektivnem sprejemanju odločitev in uveljavljali stopnjevalno odgovornost glede na resnično stopnjo vpliva na odločitve in na vodenje uresničevanja odločitev. Vodstva so odgovorna za to, da z organiziranjem takih metod vsemu članstvu omogočijo enako uporabljanje vseh organizacijskih sredstev, predvsem pa omenjenih odločilnih dejavnosti in to pri uresničevanju vseh političnih funkcij zveze komunistov. Tako bomo brez etiketiranja spodbujali nenehno idejnopolično diferenciacijo in omogočali nastajanje dejanske večine, oz. manjšine v zvezi komunistov in s tem nastajanje dejanske politične volje in moči za uveljavljanje stališč večine.

10. KONGRES ZKS

Centralni
komite
Zveze
komunistov
Slovenije

Izvajanje pravic — ključna predpostavka pravne varnosti, stabilnosti in razvoja družbe

Za popolnejše in doslednejše izvajanje zakonov, drugih predpisov in samoupravnih splošnih aktov je nujno treba odpravljati voluntarizem pri uporabi prava, preprečevati »oprostitve« od obveznosti izvajanja normativnih aktov, zavestno kršenje pravnih norm, opravičevanje neizvajanja predpisov z ekonomskimi težavami in podobno.

Odločno je treba preprečevati pojave, da bi organi, ki morajo izvajati zakone, druge predpise in samoupravne splošne akte sami ocenjevali, ali jih je treba izvajati, ali ne, in, da načelo ustavnosti in zakonitosti zamenjujejo z načelom smotnosti.

Skupščine družbenopolitičnih skupnosti, njihovi izvršilni organi in upravni organi, pravosodni organi, kakor tudi organi upravljanja v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih morajo nujno v okviru pravic in dolžnosti analizirati položaj in vzroke neizvajanja določenih aktov, določiti konkretne naloge in sprejeti potrebne ukrepe za učinkovito in dosledno izvajanje zakonov, drugih predpisov in samoupravnih splošnih aktov.

Skupščine družbenopolitičnih skupnosti in drugi organi družbenopolitičnih skupnosti se morajo bolj posluževati svojih ustavnih pooblastil o odpravljanju, razveljavljanju in neizvrševanju neustavnih ter nezakonitih aktov.

V organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih imajo posebno odgovornost za zagotavljanje ustavnosti in zakonitosti, organi upravljanja in poslovodni organi ter delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Poslovodni organi morajo odločneje in bolj kot doslej opozarjati na nezakonite akte in ravnanja in vsestransko sodelovati z organi samoupravne delavske kontrole, družbenim pravobranilcem samoupravljanja in organi nadzorstva in kontrole v družbenopolitičnih skupnostih.

Zaostrovanje odgovornosti za uresničevanje ustavnosti in zakonitosti

Odločneje je treba zagotavljati pogoje za odgovornejše ravnanje vseh družbenih in samoupravnih subjektov in dosledneje izvajati določene ukrepe glede odgovornosti za nespoštovanje ustavnosti in zakonitosti, posebej proti tistim družbenim subjektom, ki ne uporabljajo prava in ne izvršujejo svojih obveznosti in odgovornosti pri varstvu in zagotavljanju ustavnosti in zakonitosti. Čimbolj dosledno je treba izvajati in zaostri družbenopolitično in strokovno odgovor-

nost nosilcev normativne funkcije in predlagateljev normativnih aktov za realnost ciljev, vsebine in kakovosti pravnih norm.

Uresničevanje ustavne vloge subjektivnih sil v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja

Dosledno uresničevanje ustavno določene vloge družbenopolitičnih organizacij v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja zajema dejavnosti, ki slonijo na širokem angažiranju delovnih ljudi pri določanju in uresničevanju politike v vseh fazah in na vseh ravneh družbenega odločanja. Samoupravno organizirani delovni ljudje lahko zagotovijo svoj družbenoekonomski položaj in kvalificirano sodelujejo pri odločanju s stalnim angažiranjem v družbenopolitični organizaciji in opiranjem na organizirane sile socialistične zavesti in ustvarjalnosti. To je temeljni pogoj za učinkovito delovanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Pri obravnavanju teh vprašanj in iskanju nadaljnjih odgovorov je nujno treba bolj in neposredneje uporabljati rezultate splošne partijske razprave o nalogah in vlogi ZKJ ob sprejemanju sklepov XIII. seje CK ZKJ.

1. Svojo spodbujevalno vlogo morajo družbenopolitične organizacije uresničevati predvsem v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, pri neposredni povezanosti svojega članstva z delovnimi ljudmi in občani, s sprožanjem in reševanjem vseh bistvenih vprašanj njihovega dela in razvoja.

Da bi osnovne organizacije Zveze komunistov, kot tudi osnovne organizacije drugih družbenopolitičnih organizacij lahko samoiniciativno delovale pri razvijanju samoupravnih in delegatskih odnosov, se je nujno treba lotiti vsestranske graditve osnovnih organizacij v okviru vsake družbenopolitične organizacije, njihove idejno politične, organizacijske in akcijske usposobljenosti, kakor tudi graditve demokratičnih odnosov, učinkovitejšega komuniciranja in vzajemne odgovornosti med osnovnimi organizacijami in njihovimi vodstvi.

Ključnega pomena je da družbenopolitične organizacije pravočasno zavzemajo idejnopolitična stališča o bistvenih vprašanjih, o katerih se določajo smernice samoupravne baze za delo delegacij in stališča za opredeljevanje delegatov v procesu odločanja.

Posebna je odgovornost organov družbenopolitičnih organizacij za pravočasno sprejemanje stališč o vprašanju varstva in razvoja sistema socialističnega samoupravljanja, zaradi učinkovitejšega de-

lovanja prek delegatov in delegacij družbenopolitičnih organizacij v družbenopolitičnih zbiorih.

2. Usmerjevalna in integracijska vloga družbenopolitičnih organizacij se uresničuje predvsem z vplivanjem na graditev družbene zavesti, usklajevanjem družbenih akcij in zagotavljanjem idejne ter akcijske enotnosti. Na teh temeljih morajo družbenopolitične organizacije vplivati na določanje politike, sprejemanje odločitev in njihovo uresničevanje, od temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti do federacije. Zveza komunistov mora teoretično prednjačiti, da bi lahko neposredno idejnopolitično usmerjala dejavnosti pri reševanju ključnih problemov družbe in odpiranju perspektiv njemu nadaljnjemu razvoju.

3. Uresničevanje učinkovite in demokratične koordinacije in usklajevanja stališč v Socialistični zvezi, kot prostovoljni in demokratični fronti delovnih ljudi in občanov ter vseh organiziranih socialističnih sil, je posebej pomembno.

Socialistična zveza se mora razvijati, kot najširša osnova družbenopolitične aktivnosti delovnih ljudi in občanov, družbenopolitičnih organizacij in vseh organiziranih socialističnih sil v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. V njem morajo priti do izraza vsa socialistično usmerjena mnenja, ki se neposredno izražajo v samoupravnih organizacijah in skupnostih, kakor tudi v družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacijah, da bi na tej podlagi gradili socialistično »zajedništvo« in poiskali praktične rešitve za različne družbene probleme.

Zveza sindikatov, kot najširša organizacija delavskega razreda mora dosledneje uresničevati integracijsko vlogo v delavskem razredu, delegatskem sistemu in družbi. Zveza sindikatov se mora nujno konkretno angažirati pri graditvi združenega dela, zagotavljanju pogojev, da bodo delavci obvladovali družbeno reprodukcijo in pri vprašanjih proizvodnje, uporabe in upravljanja z družbenimi sredstvi za proizvodnjo in dohodkom, združevanja dela in sredstev, produktivnosti dela, planiranja, samoupravnega in delegatskega odločanja in dr. Zveza sindikatov mora veliko bolj odločno in vztrajno voditi akcije za uresničevanje vodilne vloge delavcev in združenega dela v celotni družbeni reprodukciji, sprejemati nujne ukrepe in razvijati široko aktivnost pri usposabljanju delavcev, da prevzemajo in uresničujejo svoje samoupravne pravice, obveznosti in odgovornosti.

Nujna je vsestranska uveljavitev Zveze socialistične mladine na vseh področjih družbenega življenja. Omogočiti je treba hitrejšo in širšo vključevanje mladih v delo, v vse tokove samoupravnega odločanja in odpravljanja drugih družbenih zadev. Z organiziranim družbenim delovanjem je treba

zagotavljati, da mladi celoviteje uresničujejo svoje pravice in odgovornosti v boju za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, da bi se pogumneje in širše vključevali v vse delovanje političnega sistema.

Zveza združenih borcev bo kot del fronte organiziranih socialističnih sil, s svojim delovanjem v političnem sistemu in ogromnimi revolucionarnimi izkušnjami, še v večji meri prispevala h kontinuiranemu razvoju, učinkovitejšemu delovanju in trdnosti naše družbe. Zveza borcev mora biti na ustrezen način prisotna v procesu odločanja, njena stališča o posameznih vprašanjih pa morajo biti bolj upoštevana.

4. Za delovanje političnega sistema je posebnega pomena, da delovni ljudje in občani, Zveza komunistov in druge družbenopolitične organizacije in vse organizirane socialistične sile v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Jugoslavije spremljajo delo organov oblasti in organov upravljanja, samoupravnih organizacij in skupnosti ter nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, dajejo svoja mnenja in ocene ter opravljajo družbeno kontrolo in kritiko njihovega dela, posebej glede uveljavljanja demokratičnih odnosov v našem političnem življenju, zagotavljanja javnosti dela in odgovornosti pri delu.

5. Strateški značaj znanosti, nujnost njenega intenzivnejšega razvoja, hitrejša in celovitejša uporaba njenih rezultatov v praksi, krepitev njenega vpliva in njene odgovornosti za materialni, kulturni in celotni družbeni razvoj, zahteva od vseh subjektov političnega sistema — od organizacij združenega dela do federacije — da prispevajo k zagotavljanju takih pogojev in odnosov v družbi, da bo znanost obravnavana, kot prvorazredna proizvodna sila družbe in hkrati kot subjektivni dejavnik političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

6. Izhajajoč iz pomena in vloge informiranja pri delovanju političnega sistema mora biti sistem informiranja samostojen, enoten in smotr. To zahteva, da se stalno razvija in zagotavlja enotna tehnično-tehnološka podlaga družbenega sistema informiranja, širše podružbljanje virov in sredstev informiranja, da se sistematično usposablja kadri, ki delajo na področju informiranja in razvijajo oblike stalne koordinacije in družbenega vpliva na celotno dejavnost subjektov informiranja.

Javno obveščanje mora biti še bolj namenjeno uresničevanju in nadaljnjemu razvoju socialističnega samoupravljanja, prispevati mora k širjenju svobode informiranja in h krepitevi odgovornosti za dane informacije ter ustrezati aktualnim gibanjem in potrebam družbe.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Gospodarska stabilnost temeljni interes delavcev

Konec minulega tedna je bil Cankarjev dom v Ljubljani gostitelj 11. kongresa Zveze sindikatov Slovenije. Udeležilo se ga je 613 delegatov, več kot 360 gostov, štirinajst sindikalnih organizacij iz tujine in predstavniki vseh republiških, pokrajinskih sindikalnih svetov in delegacije sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

»Za nami so štiri leta bolj, ali manj uspešnega sindikalnega dela. Na kongresu, ki je po svoji zasnovi nekoliko drugačen od prejšnjih, bomo pred 800.000 člani razgrnili naše obračune, ocenili delo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in njegovih organov ter zakoličili usmeritve za naprej.« je začel uvodni referat predsednik sveta Zveze sindikatov Slovenije Marjan Orožen. V svojem govoru je največ misli namenil osrednjemu problemu naše družbe — kako do večje učinkovitosti. Pri tem pa, kot je dejal Marjan Orožen, sta v ospredju dve vprašanji: kako z akcijo sindikata povečati učinkovitost upravljanja z družbenimi sredstvi za proizvodnjo, zagotoviti razširjeno reprodukcijo in na tej podlagi učinkovitost političnega sistema samoupravljanja.

Dosledno uresničevanje strategije razvoja naše družbe, kot svobodne skupnosti proizvajalcev — določene s Programom ZKJ, X. in XI. kongresa ZKJ in Ustavo iz leta 1974, zahteva stalni razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

To zahteva stalno kritično ocenjevanje in spremljanje delovanja političnega sistema, njegovih institucij in mehanizmov, objektivno opozarjanje na izražene težnje in iskanje smeri in rešitev za njegovo izpolnjevanje. Zato je nujno, da organizirane subjektivne sile, posebej Zveza komunistov nadaljujejo in spodbujajo kritično analiranje delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in posebej tistih vprašanj, ki jih je treba po mnenju te kritične analize nadalje preučevati.

PAVLE GANTAR

V nadaljevanju je poudaril, da morajo biti organizacije in vodstva zveze sindikatov odločnejše in močnejše vpete v prizadevanja za čim hitrejši prehod iz delovno intenzivne v tehnološko-intenzivno proizvodnjo, ki bo sposobna dati višjo produktivnost in višjo stopnjo izvozne naravnosti. Kajti le-ta je nujen in neizbežen pogoj za normalen potek proizvodnje, za normalen in s svetovnim tehnološkim

razvojnem tempom usklajen tehnološki razvoj.

Torej potrebujemo učinkovitejši sindikat, kot ga je zahtevalo več kot 800.000 članov te najmnogičnejše organizacije delavcev. Njihov temeljni razredni interes v tem času pa je zmanjšanje inflacije. Edini možen odgovor na vprašanje, kako to doseči pa je dejal Marjan Orožen, je, da povečamo produktivnost združenega dela, z večjo produktivnostjo pa pridemo tudi do več dohodka, kot osnove za

zadovoljevanje osebnih, skupnih, splošnih in razvojnih potreb.

Delegati 11. kongresa je v imenu CK ZKS pozdravil tudi predsednik Andrej Marinc, ki je dejal, da so nedvomno prava vprašanja tega časa, kako tudi z akcijo sindikata prispevati k udejanjanju tistih neizbežnih revolucionarnih sprememb v naši družbi, ki morajo zagotoviti dosledno spoštovanje ekonomskih zakonitosti, učinkovitejšo družbeno delo ter razločevanje dobrega in slabega gospo-

Poti iščemo znanju in z znanjem

»Potrebujemo višjo raven znanja in razvito znanstveno-raziskovalno dejavnost, ki bo že jutri in sproti sposobna odgovarjati na zahtevna družbeno-razvojna vprašanja prihodnosti. Potrebujemo nove znanstveno-raziskovalne delavce, opremo in sredstva. Potrebujemo nova delovna mesta za mlade, ki bodo pripravljene prispevati več in se z rezultati dela tudi potrditi.«

Tako je v svojem uvodnem govoru kongresnim delegatom dejal Branko Smole v drugi komisiji kongresa, ki je imela nalogo, da predlaga kongresu kar najbolj stvarne usmeritve za delovanje sindikata pri razvoju proizvodnih sil ter ustvarjalnosti delavcev. Odgo-

voriti je morala tudi na vprašanje, kako z več znanja in inovativnosti priti do bolj kakovostne proizvodnje in dela, tako pa tudi do boljšega življenja.

Uresničevanje stabilizacijskega programa in nadaljnega razvoja naše družbe si ni mogoče predstavljati brez razvijanja in uporabe znanosti in tehnike, kot temeljne produktivne sile in kakovostnega dejavnika razvoja, brez zagotavljanja višje izobrazbe za vse, splošne, kulturne in delovne zavesti — torej vsega, kar povečuje človekovo ustvarjalnost in jo bogati. Večja družbena in posamična ustvarjalnost je spoznana zahteva današnjega in jutrišnjega dne, zato je tudi v tej komisiji sodelovalo kar 240 delegatov in gostov, ki so o nakazani problematiki razpravljali, nekateri pa so oddali pisne reference. Pa pogledimo nekaj misli razpravljalcev.

Delegat Mihael Toman iz Ljubljane je v svojem referatu poudaril, da je znanje ključni dejavnik naše družbe, je strateškega pomena in ima vrednost najbolj zlahtnega kapitala. Pogoji, da se znanje ustrezno uveljavi v celotni verigi družbene reprodukcije pa so: motiviranost za uveljavitev znanja, izobraževanje kadrov, oprema za znanstveno-raziskovalno in izobraževalno delo, dostopnost domače in tuje literature in delovanje v mednarodnih strokovnih srečanjih in projektih, zagotovitev pogojev za prenos znanja v proizvodnjo, vrednotenje znanja, vključevanja znanja v proces odločanja v proizvodnji in družbi ter zagotavljanje kvalitetne in smotne organiziranosti izobraževalnega in raziskovalnega procesa.

Na to temo se je v razpravo vključil tudi Vilko Gluhak iz Tomasa, ki je dejal, da ob koristni uporabi tujega znanja, ali tehnologij in izdelkov v naših reproduktivnih procesih želimo uveljaviti takšne

darjenja. Andrej Marinc je med drugim tudi poudaril, da mora kongres prispevati k hitrejšemu uresničevanju ustavnega položaja delavca, njegove odgovornosti in pravice, da resnično odloča o dohodku in presežku svojega dela.

Popoldne je kongres nadaljeval delo v komisijah. Prva komisija je obravnavala naloge Zveze sindikatov Slovenije v nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Druge komisija je imela nalogo, da pregleda usmeritve ZSS pri uveljavljanju ustvarjalnosti delavcev, razvoju proizvodnih sil in njihovega učinkovitega izkoriščanja za kakovostnejše življenje in delo.

Naloga tretje komisije pa je bila, da odgovori na vprašanje, kakšna

je dejansko vloga sindikata v političnem sistemu samoupravljanja, s kakšnimi oblikami in načini dela uresničevati vlogo organizacij in organov ZSS, kako priti do učinkovitejšega sindikata v združenem delu in vseh delegatskih razmerjih.

Delo po komisijah so delegati zaključili v poznih urah in naslednji dan podali poročila na zaključnem plenarnem zasedanju, kjer so delegati sprejeli tudi poročilo o delu Zveze sindikatov Slovenije med 10. in 11. kongresom, dopolnitve statuta in nekoliko dopolnjeno resolucijo. V njej so poudarjene ključne akcije in usmeritve za čim učinkovitejšo delo sindikata, predvsem pri reševanju družbeno-ekonomskih problemov in izboljšanju kakovosti življenja in dela delavcev.

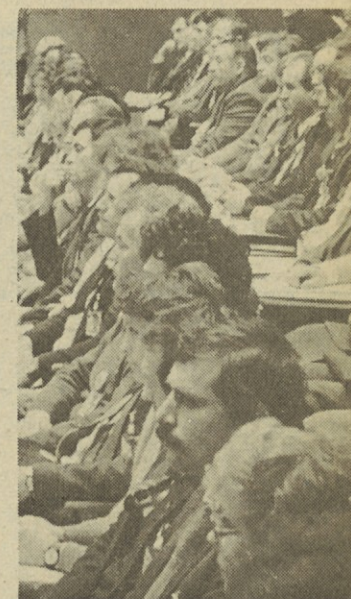
Na zaključnem plenarnem zasedanju so delegati kongresa izvolili nov, 93-članski republiški svet, nov nadzorni odbor in statutarno komisijo ZSS in člane sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Novi predsednik sveta ZSS je Miha Ravnik. Izvolili pa so tudi 39 delegatov za 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo od 29. do 31. maja v Beogradu.

Ob koncu pa povejmo še zanimivost, da je na poseben način na kongresu sodelovala tudi Iskra Delta, kajti informatiko je prvič na taki prireditvi vodil računalnik DELTA. Iskra Delta je dala pobudo, da bi sindikalni in partijski kongres nudi vsi strojno in programsko opremo za računalniško vodeno informatiko. Zanimajeto je bila sprejeta in v Delti so oblikovali

posebno delovno skupino z imenom »Kongres«, ki je izpeljala ta projekt.

Računalnik Delta je bil prek svojih terminalov dostopen udeležencem, organizatorju, sredstvom javnega obveščanja in vsakomur, ki je pooblaščen uporabljati vanj shranjene podatke. Podatki in besedila, ki so bili vnešeni predhodno, ali na samem kongresu, so nudili organizatorjem in udeležencem v vsakem trenutku dovolj informacij.

Ena izmed tem 11. kongresa je bilo pravo znanje, znanstveno razvojna dejavnost in uvajanje novih tehnologij. Deltin računalnik pa je koristen dokaz sodelovanja znanja z novimi tehnologijami in to na samem kongresu.

nejše in humanejše delo in ohranjanje zdravega delovnega okolja. Poslabšanje družbeno ekonomskih razmer v zadnjih letih je namreč vplivalo tudi na znižanje sredstev za posodabljanje tehnologije, izboljšanje in posodobitev delovnih sredstev ter ostalih dejavnikov za izboljševanje delovnih pogojev in varstva pri delu.

Razpravljali so nakazali, da le domača raziskovalna dognanja ne morejo biti osnova našega razvoja. Organiziran mora biti racionalen pretok znanja in dognanj iz vsega sveta in inventivna uporaba tega znanja v združenem delu. Uveljavitev in prenos znanja v prakso pa zahteva vključevanje znanja v proces odločanja in sprejemanja programov na vseh ravneh in zagotavljanje pogojev za ustvarjalno delo. Zato je tudi komisija v razpravi največ pozornosti namenila množični ustvarjalnosti in inventivni dejavnosti. Razpravljali so zlasti poudarjali, da je ustvarjalno in inventivno delo potrebno bolje družbeno in materialno vrednotiti in ga vgraditi v sistem delitve po rezultatih dela. Delež posebnih nadomestil inovatorjev je treba bistveno povečati, kar naj delavci konkretno opredelijo v samoupravnih sporazumih dejavnosti in svojih samoupravnih splošnih aktih. Poleg tega pa je potrebno ustvariti takšen informacijski sistem učinkov in inovacij, ki bo podlaga za najširšo družbeno akcijo.

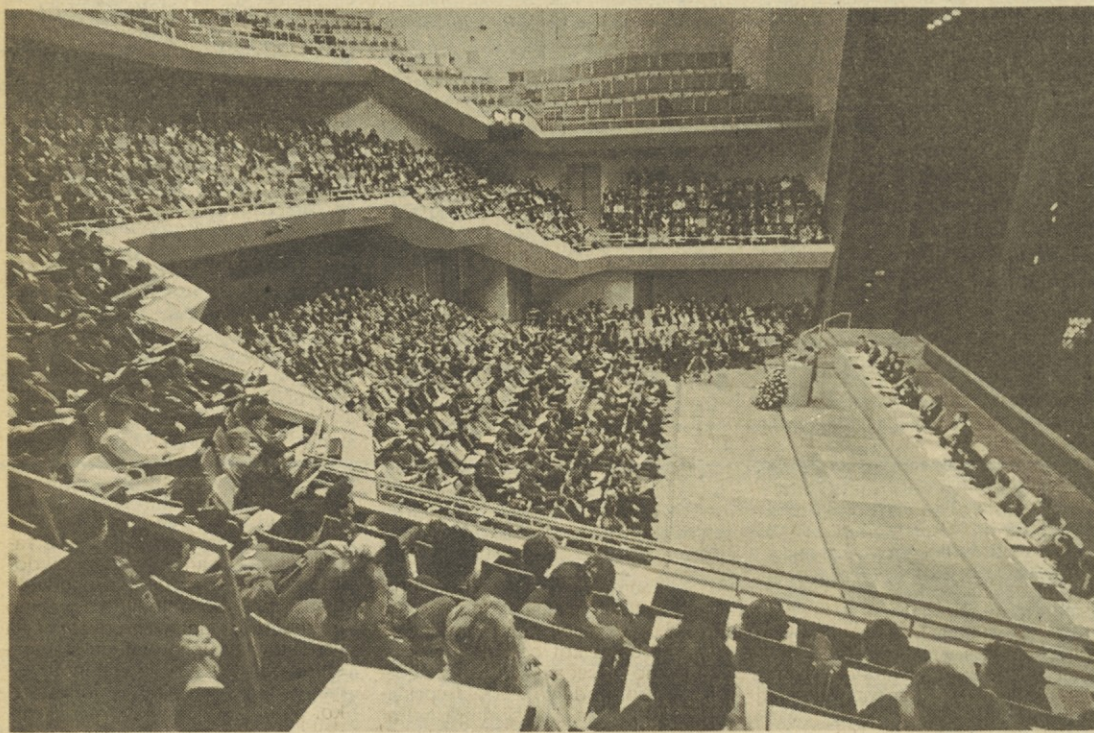
Znanstveno-tehnološke revolucije ne moremo uresničiti z obstoječo izobrazbeno strukturo delavcev in sedanjo ravni znanja. Glede tega so delegati menili, da je nujno potrebno dosledno uveljavljati kadrovske-izobraževalno funkcijo, kot nujno sestavino razvoja v vsaki organizaciji združenega dela in v družbi, kot celoti. Postopno moramo povečevati delež družbene proizvodnje za vse vrste pridobivanja znanja. Z doslednim uveljavljanjem svobodne menjave dela in

z dejanskim odločanjem delavca moramo preprečiti administrativno in etatično poseganje v te odnose.

Pri zagotavljanju možnosti za zaposlovanje mladih je bilo opozorjeno, da dosedanja politika ni bila dovolj učinkovita. Končno bi morali radikalneje poseči v neproduktivno zaposlovanje. Pogosta so opozorila, da je v praksi prišlo do zlorabe priznavanja izobrazbe, to je z delom pridobljene delovne zmoglosti. Rečeno je bilo, da bi se morali zaposleni z neustrezno izobrazbo vključiti v izobraževanje, ali pa prepustiti svoje mesto sposobnejšim in ustvarjalnejšim kadrom.

Resolucija in njene dopolnitve, ki so jih delegati sprejeli na kongresu, dajejo dovolj dobro osnovo za razvijanje inovativnosti in ustvarjalnosti. A samo besede in dokumenti niso in ne bodo dovolj. Nedvomno bo odločilno zavestno in načrtno delo, predvsem pa vzpostavitev učinkovitega sistema stimuliranja inovativnosti in ustvarjalnosti posameznikov in vsekakor celotnih kolektivov.

Vesna Žunič

Uspešno poslovno sodelovanje

Vodilni delavci SOZD Gorenje so si v Ljubljani ogledali Iskrino Mikroelektroniko in Center za elektrooptiko, zatem pa so se sešli na pogovore z Iskrinimi vodilnimi predstavniki o poslovnih odnosih med obema sestavljenima organizacijama. V minulem letu je Iskra; dobavila Gorenju za 7,26 milijard dinarjev izdelkov, vrednost nakupov pa je znašala 2,54 milijardi dinarjev.

V okviru rednih delovnih srečanj poslovnih delavcev Iskre in Gorenja je bil v sredo, 19. marca v Ljubljani prvi letošnji sestanek vodstev obeh sestavljenih organizacij. Gostje iz Gorenja so si najprej ogledali Iskrino Mikroelektroniko in Center za elektrooptiko, namen poznejšega sestanka pa je bil predvsem v oceni poslovnega sodelovanja med obema sorodnima organizacijama, pospešil pa naj bi tudi vrsto skupnih akcij, ki že potekajo med

Iskro in Gorenjem. Pogovore sta vodila predsednika obeh SOZD Boris Lasič in Herman Rigelnik.

Skupna vrednost menjave med Iskro in Gorenjem je znašala lani skoraj 10 milijard dinarjev; vrednost Iskrinih dobav je bila 7,26 in nakupov 2,54 milijard dinarjev. Najbolj uspešno sodeluje z Gorenjem Široka potrošnja, predvsem z elektro motorji za kompresorje, motorji za raženj in s črpalkami za pralne stroje. Pomembna dobavitelja sta tudi

Avtomatika, zlasti s programatorji za pralne stroje in IEZE z različnimi elementi. Z Gorenjem sodelujejo tudi Telematika, Kondenzatorji in Avtoelektrika, obstajajo pa vse možnosti, da se bo ta krog Iskrinih delovnih organizacij še povečal.

Največji Iskrini kupci pri Gorenju so Delta s terminali in tastaturami, Široka potrošnja s kanalniki in nekaterimi drugimi sestavnimi deli za TV aparate ter Avtoma-

tika in Iskra Commerce.

Pogovori med vodilnimi delavci Iskre in Gorenja so opozorili, da obstajajo precejšnje možnosti za nadaljnjo razširitev sodelovanja. Tako npr. bi lahko Elrad iz Gorenja kabliral optična vlakna, ki jih izdeluje naša Elektrooptika.

Beseda je nanese tudi na poenotenje tako imenovanih šasij za televizorje pa na digitalno televizijo. Možnosti so tudi v tem, da bi izdelke Gorenja preizkušali v Iskrinem institutu za kakovost in metrologijo, na tržnem področju, predvsem v zunanji trgovini pa bi lahko posamezna predstavništva v tujini koristili obe sestavljeni organizaciji.

Med skupne akcije naj uvrstimo tudi reševanje kadrovskih problemov, saj se tako Iskra, kot

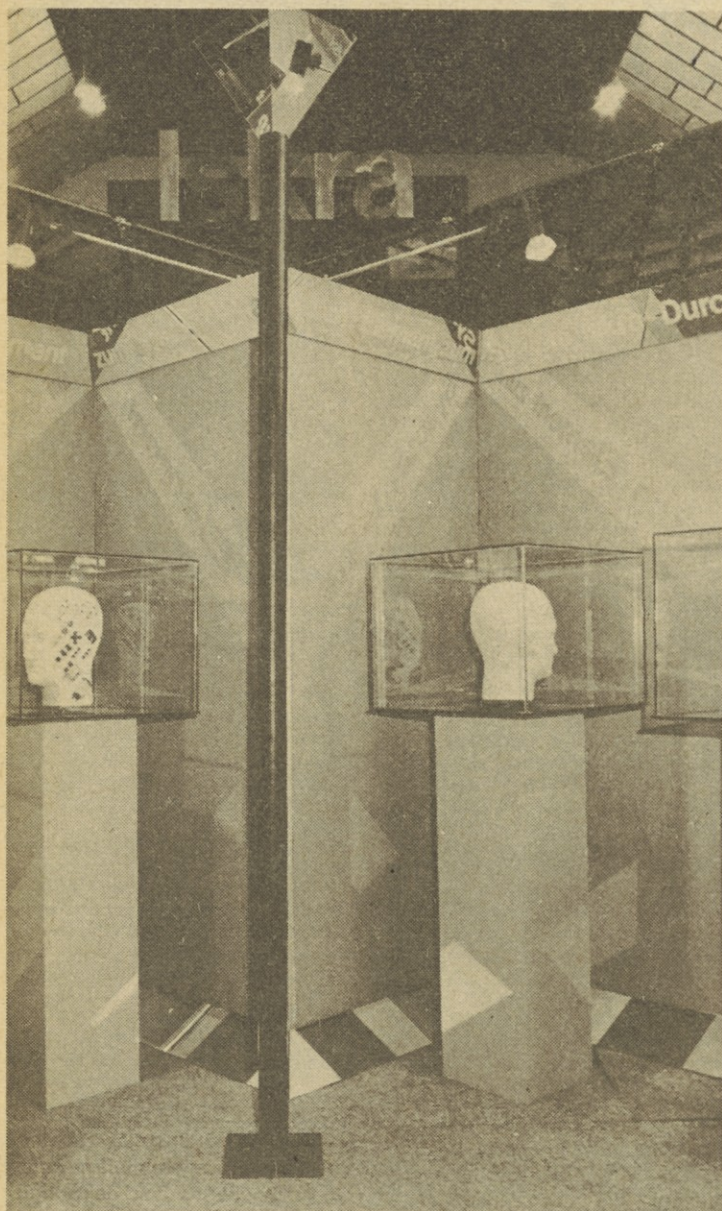
Iskra na sejm

Na največji in najpomembnejši sejmski prireditvi v vzhodni Evropi, Sejmu tehnike v Leipzigu, je tudi letos izredno uspešno sodelovala naša sestavljena organizacija. Sejem smo izkoristili tudi za priložnostni slavnosti ob 40-letnici Iskre in 10-letnici sodelovanja s Carlom Zeissom.

»Zahvaljujem se vsem, da ste se odzvali našemu vabilu, da ob tej priložnosti proslavimo štiridesetletnico obstoja Iskre, v njeni zgodovini pa je imelo vedno pomembno vlogo tudi sodelovanje z industrijo Nemške demokratične republike. Posebej želim dati priznanje za uspešno sodelovanje v okviru kooperacije stikalne tehnike s Kombinatoma EAW in KWH, za sodelovanje s Kombinatom Carl Zeiss, s katerim letos slavimo tudi desetle-

tnico vzpostavitve odnosov na tehnološko zelo zahtevnih napravah in Kombinat Elektronik na področju elektronskih komponent.«

To je med drugim dejal predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič na priložnostni slavnosti, ki jo je Iskra priredila ob svojem jubileju ter nanjo povabila vodilne predstavnike vseh večjih vzhodnonemških poslovnih partnerjev, s katerimi uspešno sodelujemo še skoraj tri

Detajl z Iskrine razstave.

Predsednik Boris Lasič z uglednimi gosti na priložnostni slavnosti ob 40-letnici Iskre na sejmu v Leipzigu.

Gorenjem

Gorenje srečujeta s pomanjkanjem visokostrokovnih delavcev. Obe Univerzi, ljubljanska in mariborska, bi morali slediti programskim usmeritvam in kadrovskim potrebam obeh SOZD. Ta skupen nastop do fakultet za nadaljnji razvoj visokega šolstva in povečanje števila diplomantov je toliko bolj razumljiv, če vemo, da je že dosedanje skupno razvojno-raziskovalno delo mnogo prispevalo k tako ugodnim poslovnim odnosom med obema slovenskima proizvajalcema električnih in elektronskih izdelkov. V zvezi s kadri naj omenimo še Iskrino povabilo, da bi se Iskrine šole za načrtovanje mikroelektronskih vezij udeležili tudi strokovnjaki iz Gorenja.

Lado Drobež

Vodilni delavci Iskre in Gorenja so se sešli tokrat v CEO. (Foto DL)

v Leipzigu

desetletja.

Jubilej bô prihodnje leto. Med drugimi so se slavnosti udeležili tudi namestnik ministra za elektrotehniko in elektroniko NDR Ernst Ulrich Grande, predstavniki ministrstva za zunanjo trgovino NDR, jugoslovanski veleposlanik v Berlinu Ljubomir Majerič in direktor skupnega trgovinskega predstavništva Jugoslavije v Berlinu Bora Todorović.

Predsednik Boris Lasič je v slavnostnem govoru predstavil našo sestavljeno organizacijo ter opozoril zlasti na tista področja, kjer obstajajo možnosti za razširitev sodelovanja s partnerji v NDR. Med drugimi so to industrijska avtomatizacija prenosa podatkov, merilnih instrumentov in elementov.

Priznanja za lepo stojnico

Iskra je tudi tokrat, kot že vrsto let — sejma tehnike v Leipzigu se udeležujemo že približno dve desetletji — razstavljala v dvorani 15 in sicer na standardnem prostoru. Prav zato, pa tudi zaradi lepega designa, stojnice ni bilo težko najti: že po tradiciji je izstopala od drugih. »Sejmarji« iz Marketinga Iskre Commerce zaslužijo zanjo vso pohvalo.

Ob tem je treba omeniti, da je bila Iskrina razstava bolj namenjena institucionalni propagandi, kot pa predstavitvi izdelkov, ki jih želimo tržiti v NDR.

Iskra v NDR

Prav v času sejma, točneje 18. marca, je minilo 10 let izredno uspešnega sodelovanja med Iskro in svetovno znano vzhodnonemško firmo Carl Zeiss, Jena. V tem obdobju znanstveno-tehničnega sodelovanja na področju analizno merilne tehnike, nosilca sta z naše strani Merilna elektronika iz Horjula in Vega iz Ljubljane, je Iskra izvozila temu kombinatu iz Jene za približno 30 milijonov dolarjev izdelkov. V naslednjih petih letih naj bi se naš izvoz precej povečal in dosegel 15 milijonov dolarjev. Možnosti so precejšnje, tudi pri razširitvi sodelovanja s Carlom Zeissom na druga področja.

Prihodnje leto bo minilo že dve desetletji nadvse uspešnega sodelovanja s kombinatom Elektroapparaterwerke iz Berlina in Keramische Werke iz Hermsdorfa. Z njima imamo kooperacijske pogodbe na področju nizkonapetostne stikalne in relejne tehnike. Skupna menjava s tema kombinatoma v razmerju 1:1 je dosegla lani 9 milijonov dolarjev. To sodelovanje obsega zdaj predvsem klasične naprave, želja obojih pa je, da ga razširimo tudi na področju elektronek.

Na področju elementov kupuje Iskra v NDR predvsem integrirana vezja za širokopotrošne izdelke, izvaža pa elektronske elemente. Manj uspešno je sodelovanje pri proizvodnji avtomobilskih žarnic, kajti po vsem svetu prehajajo na

»Od elementov do sistemov« je bilo vodilo Iskrine predstavitve na sejmu tehnike v Leipzigu.

halogenske žarnice, klasične pa kupujejo le za rezervo.

Tretje področje sodelovanja z Nemško demokratično republiko je izvenkooperacijsko in je manj uspešno. Tržniki v Iskri poudarjajo, da je vzrok predvsem v razdrobljenosti in pa v tem, da Iskra ni organizirana tako, da bi lahko enotno nastopala. Posebej se je zmanjšal Iskrin uvoz opreme in orodnih strojev, ki je v minulih letih dosegal tudi po 3 milijone dolarjev na leto. Zdaj je padel na ničlo, uvoz pa so prevzele druge tržne organizacije.

Neugoden koeficient menjave

Direktor Iskrinega predstavništva v Berlinu Marjan Japelj ni optimist glede prihodnjega sodelovanja med Iskro in partnerji v Nemški demokratični republiki, zlasti ne zaradi zahtev po spremembah koe-

ficienta menjave: v minulih letih je bilo to razmerje med izvozom in uvozom uravnovešeno 1:1, v zadnjem času pa želijo vzhodnonemški partnerji več izvoziti kot uvoziti in sicer nekako v razmerju 2:1. Te težnje so že vplivale na menjavo Jugoslavije z NDR: lani je menjava med državama padla na raven iz leta 1977, na področju elektro in elektronske industrije pa se je menjava zmanjšala na 40% menjave iz leta 1983. Pri Iskri to zmanjšanje ni tako katastrofalno, je pa občutno in je padlo na 60%.

Neoptimizmu menjava z NDR botruje tudi Iskrina ponudba, saj, kot poudarja direktor Japelj, v zadnjem času nimamo skoraj nobenih zanimivih izdelkov za vzhodnonemško tržišče. Povrh vsega nas je njihova industrija v zadnjem desetletju precej prehitela na mnogih področjih in nam zdaj ponuja tisto, kar smo mi pred leti njim...

Lado Drobež

Jasno in dobro zastavljeno: so močna motivacija

Osnovno vprašanje, ki so mu med obiskom predstavnikov SOZD Iskra v DO Iskra Delta posvetili posebno pozornost je bilo, kako si v Iskri zastavljamo svoje cilje in kako se v te namene organiziramo. Predvsem pa je obveljala ugotovitev, da brez resnično odprtega dialoga znotraj Iskre ne bo moč sproti reševati dejanskih problemov ter, da ostaja le vprašanje, ali smo se sposobni dovolj dobro organizirati za prožen nastop na tržišču, ali pa se bomo morali sprijazniti z dejstvom, da nas bodo drugi prehiteli in nas postopno odrinili s tržišča.

Uvodno besedo je povzel Janez Kern, ki je izrazil željo, da bi se odkrito pogovorili o poslovnih problemih in delu družbeno-političnih organizacij ter na osnovi takega dialoga iskali odgovore na tista vprašanja, ki jih je potrebno skupno rešiti.

Tega poziva na odprt pogovor so se predstavniki Iskre Delte tudi takoj oprijeli, lahko rečemo kar z obema rokama, saj so kaj hitro začeli z naštevanjem vsega, kar po njihovem mnenju ni prav.

Nekaj besed o poslovnih usmeritvah DO Iskra Delte je spregovoril njihov predsednik delavskega sveta Peter Tičar. Obrazložil je programsko usmeritev Iskre Delte, kjer je med drugim pojasnil, da Iskra Delta sicer ne more pokrivati celotnega spektra računalnikov, ker je to področje preobsežno, da

pa nameravajo biti prisotni na tistem delu računalniškega tržišča, ki je zanje dohodkovno zanimiv. Delali bodo: srednje velike računalnike, male računalnike, mikro računalnike, odpovedali pa so se tistim projektom, ki jim ne bi mogli povrniti razvojnih stroškov, oz. presegajo finančne in kadrovske zmogljivosti Iskre Delte. Tako so se odpovedali produktom, ki jih lahko naredi že posamezen zasebnik in osvajanju velikih računalnikov. Osredotočili so se torej na spodnji in srednji velikostni razred, ki pokriva 90% računalniškega tržišča.

Naslednje, kar so v Iskri Delti dorekli v zadnjem letu, je spreminjen prodajni nastop. Opustili so organizacijsko obliko, po kateri prodajna služba samostojno nastopa z vsemi proizvodnimi prog-

rami ter vpeljali posamezne tržne ekipe, ki so organizirane na osnovi specifičnih zahtev posameznih segmentov tržišča. To so v bistvu prodajno-razvojno-proizvodne skupine, ki lahko neprimerno učinkoviteje nastopajo na tržišču.

Skratka, v Iskri Delti imajo sedaj program mikroručunalniških sistemov, mini računalniških sistemov, program specialnih sistemov ter program računalniških komunikacij. V okviru tržnega dela pa zaokrožene enote-branches za področja: bančništva, turistične dejavnosti, lesno-predelovalne industrije, kemične industrije, energije itd.

Peter Tičar je še načel vprašanje delovnih organizacij skupnega pomena v SOZD Iskra, kot so: IC, Iskra banka in ZORIN. Izrazil je svoje prepričanje, da tudi te DO več niso organizirane tako, da bi bile optimalno učinkovite. Glede sofinanciranja skupnih programov v Iskri pa je dejal, da sofinanciranje ni spor, ko gre za projekte vezane na programe Iskre Delte. Ne sprejemajo pa, da se na ta način sanira dosedanje nekaliteto delo, nestrokovno vodenje in upravljanje, oz. socializira nesposobnost spremljanja hitrejšega razvoja visokih tehnologij in s tem v zvezi hitrih sprememb tržnih zahtev ter novih načinov in pogojev gospodarjenja.

Janez Škrubej je načel več vprašanj. Eno izmed osnovnih je bilo, kako si v Iskri zastavljamo svoje cilje, saj pravilno zastavljen cilj pomeni skrajno motiviranje posameznika, torej, da se vsak zaveda svojega pomena za celoten projekt in, da so njegove zadolžitve ustrezne njegovim sposobnostim. Vsak mora imeti možnost strokovnega potrjevanja. Zavedati se moramo, da je zanimiv cilj močnejša motivacija, kot zgolj nagrajevanje po delu, predvsem še za mlade, ki delajo na razvojnih projektih.

Vprašanje jasnosti zastavljanja ciljev pa je pri nas obremenjeno še z našim načinom razmišljanja. Svoje misli izražamo pogosto na tako zapleten način, da več ni videti bistva. Skratka, uporabljamo besede, ki nam določajo neke nepredstavljive cilje, namesto, da bi cilje natančno določili in rekli: razvijali bomo take računalnike, ta mikroručunalniška vezja, ali robota s takšnimi zmogljivostmi in za take namene. Namesto tega pa naštevamo neke besede in reke nedefinirane pojme po katerih ni nobenemu več nič jasno. Na tak način pa že ni moč motivirati ljudi in zbirati denarnih sredstev.

Vprašanje, ki je za proizvajalce izdelkov visoke tehnologije zelo pomembno je hitrejši prenos razvojnih dosežkov v proizvodnjo. No-

silci zagona proizvodnje bi že morali sodelovati pri razvoju izdelka, ki ga bodo uvažali v proizvodnjo. Na ta način bi bili ne samo bolj strokovno usposobljeni, ampak bi tudi bili osebno bolj zavzeti za njegovo proizvodno realizacijo, če bi uvažali v proizvodnjo izdelek, ki so ga spremljali vse od njegove idejne zasnovе ter bili soustvarjalci tega izdelka.

Janez Škrubej je načel še vprašanje osebne odgovornosti trošenja družbenih sredstev. Točno se mora vedeti kdo stoji za posameznim projektom in tisti, ki stoji za projektom s svojim podpisom ne bi smel iti na drugo delovno mesto dokler se njegovo delo ne potrdi za pravilno.

Leto 1985 je bilo zadnje v minulnem srednjeročnem obdobju. Zanj lahko rečemo, da je bilo glede uspešnosti in uveljavitve naše delovne organizacije izredno plodno. Realizirali smo v glavnem vse zastavljene cilje tako, da nas doseženi rezultati uvrščajo tudi v SOZD Iskra v vrh razvojno najuspešnejših delovnih organizacij. Glede na dosežene rezultate v preteklem letu in glede na planirane v letu 1985 ugotavljamo, da se nadaljujejo dosedanje splošne značilnosti poslovanja Iskre Delte, to je hitra rast v smislu povečevanja fizičnega obsega proizvodnje in preseganje planiranih vrednosti elementov celotnega prihodka.

Osnovne značilnosti poslovanja v letu 1985 bi bile naslednje:

Reorganizacija

— V začetku leta smo uspešno izpeljali združitev DO Sistemi za energiko in našo DO in izpeljali reorganizacijo naše delovne organizacije. Področje marketinga se je reorganiziralo v branže. Formulirali smo branže za energiko, turizem, bančništvo in splošno branžo. Bistvo take organizacije je v povezovanju aplikativnih rešitev v prodajnih aktivnostih v enotno organizacijsko enoto, ki nastopa na trgu po načelu inženiringa. Težje tržnih dejavnosti smo prenesli od prodaje računalniške opreme na prodajo celovitih rešitev za uporabnike. Z odpiranjem novih branž bomo nadaljevali tudi v letu 1986.

Razvoj

— Končali smo razvoj prve in druge faze TRIGLAV, razvili 16-bitni miniračunalnik DELTA 800, s katerim zamenjujemo celoten spekter DEC računalnikov podobnih zmogljivosti. Predvsem projekt TRIGLAV predstavlja nov razvojni dosežek, ki je zasnovan na treh mikroprocesorjih in predstavlja vrhunski dosežek tudi v svetovnem merilu. Uporablja se ga lahko kot inženirsko delovno postajo za

Nadaljni pogovor med predstavniki Iskre Delte in predstavniki SOZD Iskra je potekal o načinu dogovarjanja znotraj Iskre. Prevladala je ugotovitev, da ni dovolj učinkovito, predvsem pa, da nismo dovolj prožni v prilagajanju spreminjenim zahtevam tržišča.

Lea Kolar je dejala, da se ne moremo ustavljati ob izhodišču i ugotovitvi; to pa ni tako enostavno. Vsi vemo, da večina problemov ni enostavnih, toda brez nekompromisnega reševanja bistvenih problemov ne bomo mogli izgrajevati učinkovitejših organiziranih.

Vedeti tudi moramo, da so tisti, ki delajo dobro, običajno bolj do- vzetni za nove organizacijske oblike, ki zagotavljajo učinkovitejši tr-

žni nastop, kot pa tisti, ki delajo slabo, saj so slabi rezultati že pogosto posledica določene neprožnosti.

Ludvik Toplak je opozoril, da smo doslej preveč poudarjali organizacijsko obliko, ne pa vsebine. Zavedati se moramo, da nas bodo drugi prehiteli in izrinishili s tržišča, če se bomo podredili tistim organizacijskim oblikam, ki niso dovolj prožne in ekonomske učinkovite.

Beseda je potem stekla še delu družbeno-političnih organizacij v DO Iskra Delta. Splošna ocena je bila, da družbeno-politični položaj v DO Iskri Delti dober in, da družbeno-politične organizacije uspešno opravljajo svoje delo.

Boris Čerin

O poslnju Iskre Delte za leto 1985

projektiranje, kot poslovni sistem, ali pa kot procesni računalnik za vodenje procesov in robotizacijo. Poleg omenjenih dveh razvojnih dosežkov smo dokončali še: spominski modul za DELTA 4850, IDA SW orodja, diskovni kontroler BP 01, bančni terminal itd., razvitih je bila tudi vrsta aplikativnih projektov v branžah.

Investicije

— V tem letu smo zaključili dela na sanaciji bivšega hotela Argonavti v Novi Gorici, kamor smo preselili izobraževalni center Iskre Delte. Ker gre za najbolj sodoben tovrstni center tudi v svetovnem merilu, lahko na ta način opravljamo najbolj napredne oblike izobraževanja. Postopno se vključujemo prek tega centra tudi v mednarodno sfero, saj je naša dejavnost usmerjena razen k domačemu kupcu tudi k izobraževanju tujega naročnika. Za prenoval ID centra je bilo potrebnih 900 milijonov dinarjev, pri čemer je na opremo odpadlo 200 milijonov. Tu razpolagamo z 10.000 kvadratnimi metri pokritih površin, 20 učilnicami, kabinetom in veliko dvorano, ki lahko sprejme do 300 slušateljev. Kupili smo tudi nove prostore v Ljubljani, Tuzli, Subotici, na Reki ter opravili investicijska vzdrževanja v Novem Sadu, Beogradu, Zagrebu, Mariboru in Kranju. Vzporedno s temi investicijskimi aktivnostmi pa so se nadaljevale tudi priprave za proizvodno halo MP3 Moste.

Izvoz

— Poleg zastopniške in konsignacijske dejavnosti ter izvoza servisnih storitev so bile izvozne aktivnosti usmerjene predvsem na ustvarjanje pogojev za intenzivnejši izvoz v naslednjih letih. Zato smo na avstrijskem Koroškem odprli obrat, ki je bil ustanovljen na temelju obstoječe tovarne IMP Metall. V novo nastalem mešanem podjetju DELTA COMPUTERS ima-

mo večinski delež. Proizvodni program vsebuje kompleten program Iskre DELTE in je namenjen zahodnoevropskemu trgu. Na tak način ohranjamo stik z moderno tehnologijo na področju raziskav in razvoja, saj smo pritegnili k sodelovanju tudi tuje strokovnjake. Tako organizirana enota nam bo omogočala izdelovati izdelke z več znanja, namenjenih na trg EFTA in EGS. Na ta način nam bo omogočen uvoz reprovromateriala v zameno za izvoz naših izdelkov na zahtevne trge.

V letu 1985 smo bili prisotni tudi na tržišču ZDA, kjer so bile aktivnosti usmerjene v prodajo, oz. trženje software-skih izdelkov v našem oddelku Iskra Software International, ki je usposobljen za ustrezno pripravo in trženje naših obstoječih in bodočih SW izdelkov, kot tudi za pripravo tržnih informacij o konkurenčnih izdelkih in potrebah ameriškega trga. Prvih pet sistemov FORMATIX je prodanih in so pomembni, kot referenčni sistemi za nadaljnjo prodajo. Opravljena so bila pripravljala dela za trženje TRIGLAV modelov. Zanimanje za naše izdelke so pokazale med drugim tudi firme Avantguard, Ford Motor Co., Bell Labs, McDonnell Douglas, Brookhaven National Labs in distributerji Hallmark in Wyle. S Spectra Logic smo uspešno končali evalvacijo diskovnih in tračnih kontrolerjev, nadaljujemo pa s komercialnimi pogovori. Odpirajo se tudi možnosti za plasman sistema SCADA in storitev (inženiringa) ter za pridobitev pomembnih referenc in izkušenj za nadaljnji nastop na ameriškem in svetovnem trgu.

Ugodno so se zaključili tudi posli na Kitajskem, kjer se nam v perspektivi odpirajo velike možnosti za nadaljnji plasman proizvodov in storitev Iskre DELTE ter ustanavljanje mešanih podjetij.

Zaposlovanje

— Izredno dinamična rast proizvodnje in razvoja je tudi v tem letu zahtevala ustrezno dinamiko in politiko zaposlovanja. Značilno je zato intenzivno zaposlovanje, saj smo zaposlili 208 novih delavcev, predvsem strokovnjakov. Hkrati smo skrbeli za vzgojo in šolanje lastnih delavcev. Kadrovska struktura se je delno izboljšala, predvsem v korist zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo. Konec leta je bilo v 27 mestih v Jugoslaviji že 1207 delavcev združenih pod Iskrinim-deltinim znakom.

Finančni rezultati

kažejo, da smo realizirali skoraj 16 milijard celotnega prihodka, kar je trikrat toliko kot v letu 1984 in 45% več, kot smo v letu 1985 planirali. Iz strukture celotnega prihodka je razvidno, da se je realizacija gotovih izdelkov in storitev povečala za 175,9%, da pa imajo velik delež v višini celotnega prihodka izredni prihodki, ki znašajo kar 2,07 milijardi. Stroški reprovromateriala in ostali materialni stroški, kjer so zajeti tudi materialni stroški razvoja, so se gibali v normalnih okvirih, razen drugih stroškov poslovanja. Ti vsebujejo tudi obresti za prejete kre-

dite, ki znašajo 1,37 milijarde in so 5,46 krat višje kot v letu 1984. Predstavljajo že 8,6% vrednosti celotnega prihodka, medtem ko je v lanskem letu znašal delež obresti v celotnem prihodu le 4,76%. Poleg visokih obresti smo znatno več kot v prejšnjih letih izdvojili drugim OZD del dohodka, ki jim pripada glede na podpisane SaS. Ta del znaša 1,18 milijarde, kar je tudi precej več, kot smo planirali (I = 964). Dohodek je tako presežen v primerjavi s planiranim za 28,7% in je kar 2,6 krat večji kot v preteklem letu. S približno isto stopnjo rasti se je povečeval tudi čisti dohodek. Delitev čistega dohodka gre v korist akumulacije, kar pomeni, da se povečujejo skladi za razširjeno reprodukcijo hitreje, kot pa sredstva za osebne dohodke in skupno porabo. Pri tem velja poudariti, da gredo vsa ta povečanja v veliki meri tudi na račun fizične produktivnosti dela. Ta se kaže v fizičnem povečanju proizvedenih računalniških sistemov in storitev na delavca.

Na koncu lahko rečemo, da so omenjeni rezultati odraz prizadevanja vseh delavcev Iskre Delte. Kljub doseženemu bo potrebno še veliko naporov za še bolj učinkovito gospodarjenje, pri čemer mislimo na še večjo produktivnost dela in, kot posledica tega večji dohodek, kot osnova za še boljšo socialno varnost vseh zaposlenih. Rezultati v letu 1985 nam dajejo dobro osnovo za bolj agresiven in organiziran nastop tudi na zunanjih trgih, kajti že danes razpolagamo z množico produktov, ki jih lahko tržimo po svetovnih cenah.

TOZD Elektromotorji Železniki

Z lastnimi silami prebrodili težave

Obračun poslovanja Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov iz Železnikov po prvem polletju lanskega leta na prvi pogled ni zbuja optimizma. Ugotovili so, da so v tem obdobju pridelali za 76 milijonov dinarjev izgube in, da se otepajo s težavami, ki so največje v zadnjem desetletju.

Obračun, ki so ga naredili po zaključnem letu 1985 pa že kaže povsem drugačno sliko. Celotnega prihodka so ustvarili za odstotek več, kot so načrtovali z letnim gospodarskim planom, dohodek je večji za desetino (od načrtovanega v internem sanacijskem programu). Tudi čistega dohodka so ustvarili več, kot so predvidevali v sanacijskem programu — za dobrih 13%. V lanskem letu so izvozili gledano v celoti, sicer nekaj manj, kot leto poprej, vendar pa so strukturo izvoženega blaga bistveno popravili. Čisti konvertibilni izvoz so namreč povečali kar za 35%. Skupno so lani izvozili za 15,03 milijonov dolarjev blaga in tako dosegli 47,3% celotnega prihodka. Boljše poslovanje je omogočilo tudi korekcijo že močno zastale višine osebnih dohodkov tako, da so lani dosegli povprečni OD v višini 45.151 dinarjev. Pozitiven zaključek lanskega leta seveda omogoča, da bodo tudi letošnji osebni dohodki naraščali — pod pogojem, da se bo pozitiven trend poslovanja nadaljeval — hitreje kot lani.

Že v uvodu smo omenili, da so v Železnikih ocenili lansko leto kot eno najtežjih v zadnjih desetih letih. Kakšne težave so jih pestile? Eno izmed prvih je brez dvoma predstavljal obseg zalog gotovih izdelkov (gospodinjskih aparatov). V prvem polletju in še nekaj pozneje so imeli tako stalno vezanih med 500 in 700 milijoni dinarjev, kar je predstavljalo izredno hudo breme. Nič manjšega niso predstavljale neplačane — pa večinoma zapadle — izvozne terjatve. Teh je bilo v prvem polletju stalno za dobre 3 milijone dolarjev. Tolikšna nekoristno vezana sredstva so seveda temeljito spodjedla možnosti za sprotno financiranje normalnega poslovanja tovarne. Prisiljeni so bili najemati kredit za kreditom, to pa je slednjič pripeljalo do absurdnega položaja, ko izplačila za obresti od najetih kreditov že za polovico presegajo sredstva, ki jih izplačujejo za osebne dohodeke.

Lansko prvo polletje, ki je spodbudilo odločne interne sanacijske

ukrepe, je bilo vseskozi v znamenju preglavic z reprodukcijskimi materiali. Nenehno je primanjkovalo enega, ali drugega, na dnevnem redu so bile težave z neustrezno kvaliteto, ali roki dobavljenega, pogosto predragega (pretežno domačega) materiala. Na dlani je bila zato odločitev, ki so jo bili prisiljeni sprejeti, da bi zagotovili kolikor toliko redno oskrbo: mednarodne kooperacije spremeniti, da bi v okvir blagovne menjave z inozemskimi partnerji večji delež, kot doslej predstavljali repromateriali. V drugem polletju so to tudi storili in dosegli večkrat pozitivne učinke — zagotovljeno dobavo repromateriala po svetovno sprejemljivih cenah; zagotovljene dobavne roke in toliko delov za gospodinjske aparate, kolikor jih je na jugoslovanskem trgu tudi moč prodati (čeprav ob zelo dejavnem angažiranju TOZD Prodaja Široke potrošnje, ki je v drugem lanskem polletju poskrbela za temeljito praznjenje zalog.) Seveda ob tem ni odveč razmišljanje, da je v tej logiki vendarle nekaj drobnih po-

manjkljivosti. Te bo slejkoprej občutil kupec gospodinjskih aparatov, ko jih na policah trgovin ne bo več; vendar je že tako — vsakdo mora reševati svojo kožo. Ob tem ne gre dosti razmišljati, niti o bistvu mednarodnih kooperacij in vseh možnih (pa morda v bodočnosti ne več izkoriščenih) koristih, ki bi jih domači partner lahko imel. Tako denimo o prenašanju znanja, razvoju tehnologije itd.

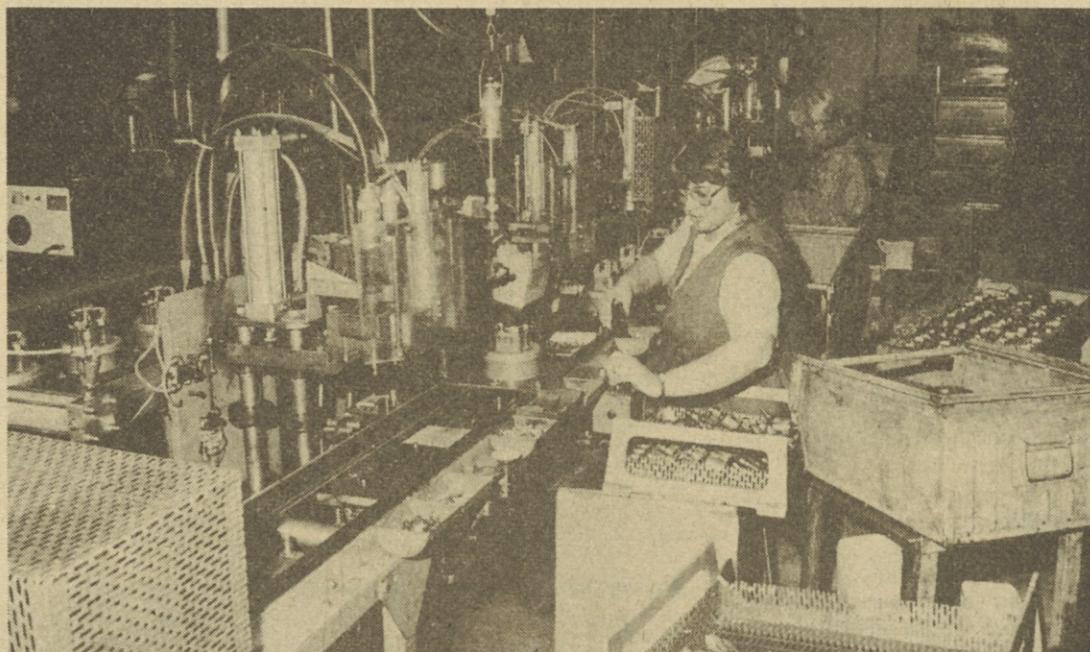
Doseganje načrtovanega obsega proizvodnje pa je lani močno omejevalo tudi (neuspešno) sodelovanje z idrijskim Kolektorjem, ki bi moral Elektromotorjem dobavljati kvalitetne kolektorje za vgradnjo v sesalne enote za mokro sesanje (izdelek, namenjen izključno tujim kupcem). Neuspešne improvizacije kooperanta so povzročile izpad proizvodnje 100.000 sesalnih enot, ki v Železnikih predstavljajo nosilni proizvodni program. Rezultat je bil, da so količinski plan proizvodnje dosegli za 9% pod načrtovanim, čeprav vrednostno zaostanek ni bil tolik-

šen. Izpad pa je pomemben prav zaradi teže, ki jo ima ta program za Tovarno elektromotorjev.

Slabosti, ki so jih v prvem lanskem polletju drago stale, so v drugi polovici leta dodobra odpravili, čeprav se delo seveda nadaljuje tudi letos. Med drugim so uspeli v zadnjih lanskih mesecih tudi zmanjšati dolg inozemskih kupcev, ki zdaj ne presega dveh milijonov dolarjev. Uspeli so povečati tehnološko produktivnost in poleg vsega že prej omenjenega motivirali celotni kolektiv, da se sleherni član vključi v prizadevanja za boljše rezultate. To se je obrestovalo večkratno — slednjič tudi pri znižanju salda na računu mednarodnih kooperacij (kar predstavlja neposredno korist za kolektiv Elektromotorjev).

Prepričanje celotnega kolektiva, da se lahko izvleče iz težav z lastnimi močmi se je torej izkazalo za upravičeno; motiviranost vsakega posameznika pa bo večja tudi z ustrežnejšim nagrajevanjem, ki so si ga za letošnje leto začrtali, kot obvezno nalogo. Vsem lanskim težavam navkljub, ki so se seveda še kako odražale pri osebnih dohodkih, jim je uspelo zadržati kader, zato letos takšnega zategovanja pasu ne bo smelo biti več!

Stane Fleischman

Proizvodnja sesalnih enot, poglavitnega sestavnega dela sesalnikov za prah, je nosilni programski segment Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov. Tehnološko gre za visoko dognan proces, ki pa je seveda še kako dovzeten za vpliv »človeškega faktorja«. Lani so naredili prav zaradi tega vzroka 100.000 manj sesalnih enot za mokro sesanje, saj jim je kooperant, idrijski Kolektor, dobavil neuporabne kolektorje. Škoda je bila velika, saj gre za izdelke, namenjene tujemu kupcu.

Srečanje novogoriških inovatorjev

Minulo sredo je bil v Novi Gorici pravi inovacijski praznik. Na slavnosti, združeni s podelitvijo plaket, priznanj in nagrad so se namreč zbrali inovatorji iz raznih novogoriških delovnih organizacij ter iz drobnega gospodarstva, da bi zaključili akcijo »Inovator Nova gorica '85«, ki je bila že peta po vrsti v organizaciji občinske raziskovalne skupnosti.

V lanskem letu je na razpisano akcijo prispelo 37 prijav, kar je nekoliko manj, kot na primer pred dvema letoma, ko so obravnavali 47 prijav, to pa da vsekakor slutiti, da nekatere delovne organizacije namenja-jo še vedno premalo pozornosti raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu. Bolj bi jih morali vzpodbujati, da bi še z večjim elanom pristopil k iskanju, tehničnih rešitev in izboljšav, koristnih predlogov in inovacij. To je poudaril tudi predsednik odbora za pospeševanje inovacijske dejavnosti pri novogoriški raziskovalni skupnosti, sicer Iskraš, zaposlen v TOZD Inštitut v Avtoelektriki, **Oton Grapulin**, ko je v slavnostnem nagovoru pozdravil zbrane inovatorje, jim čestital k pomembnim dosežkom in podčrtal pomembnost in nujo take akcije.

Pozdravu in čestitkam se je pridružil tudi predsednik občinskega sindikalnega sveta **Franc Gale** in poudaril, da so v sedanjem zapletenem gospodarskem trenutku še kako dobrodošle kakršnekoli tehnične izboljšave, le znanje nas bo rešilo težav. Čeprav veliko pišemo o inovacijah pa je v sami praksi pravo nasprotje, saj inovatorji še nimajo pravega mesta, ki bi jim širše omogočilo vključitev v prizadevanja vse naše družbe, je med drugim zaključil predsednik Gale.

Čeprav je tudi Iskra — Avtoelektrika preobremenjena s premagovanjem tekoče gospodarske problematike pa igra inventivna dejavnost vidno vlogo na tem področju. V to smo se lahko prepričali tudi na slavnosti, v sredo, saj je prejelo kar **19 delavcev** iz te DO zaslužena priznanja, nagrade in plakete.

Za razvojno nalogo kontrolna naprava za suho vžigalno

tuljavo sta bila nagrajena Bogdan Vuk in Marjan Stanič iz TOZD Inštitut. Naprava je povsem avtomatizirana, zgrajena na osnovi mikroprocesorja. Je v celoti plod domačega znanja in prva izdelana v Avtoelektriki, pri kateri so uporabili mikroprocesor. Ker je suha vžigalna tuljava (izdelujejo jo v bovški Iskri) relativno nov svetovni dosežek, mora vsak izdelovalec sam izdelati napravo za končno kontrolo. Inovatorja sta prejela srebrno plaketo.

Skupina inovatorjev, prav tako iz TOZD Inštitut je prejela za razvojno nalogo zaganjalnik AZL 24 V 6,5 KW bronasto plaketo. To je povsem nov zaganjalnik, novost na jugoslovanskem tržišču, saj ga je moralo doslej uvažati. Nagrajeni inovatorji so: Ivan Cotič, Franko Strehar, Dušan Paškulin,

Janez Rabzelj, Renato Koglot in Jože Seljak, ki pa je prejel srebrno plaketo.

Iz tovarne malih zaganjalnikov je Boris Brezigar prijavil dve tehnični izboljšavi — moli kotiranje brez predhodnega fosforja in prihranek energije pri hladnem oblikovanju. Za ti dve izboljšavi je bil nagrajen z bronasto plaketo.

Franc Cotič iz tovarne generatorjev in elektronike je bil nagrajen tudi z bronasto plaketo za tehnično izboljšavo — dodatno navijanje tretje faze statorja alternatorja AAK.

Še dve skupini inovatorjev moramo omeniti, prejeli pa so posebna priznanja in sicer za razvoj hibridnega regulatorja za alternator: Oton Grapulin, Vojko Paškulin, Vasilij Pirc in

Žarko Lestan. Za razvoj brezkontaktnega alternatorja pa Ervin Stanič, Jože Furlan, Alojz Furlan in Aleksander Marušič.

Priznanja, plakete in nagrade je podelil predsednik občinske raziskovalne skupnosti **Vasilij Pirc**, sicer tudi zaposlen v Avtoelektriki. In to z največjim veseljem, saj je vedel, da jih izroča v roke tistim najzaslužnejšim, ki s svojimi dejanji pomagajo pri učinkovitem premagovanju proizvodnih težav v delovnih organizacijah, drobnem gospodarstvu in skupnostih, ki prispevajo h gospodarnejšemu poslovanju, k humanizaciji dela in krepitvi ustvarjalnega ozračja v svojih delovnih okoljih. Razmislimo o tem, saj je mnogo možnosti, da se jim lahko pridružimo!

Marko Rakušček

Inovatorji iz novogoriške Iskre — Avtoelektrike po podelitvi plaket, priznanj in nagrad

MIDEM — pojem združevanja strokovnjakov s področja mikroelektronike in elektronskih sestavnih delov

V torek 18. marca je bila v prostorih kluba delegatov 1. seja strokovnega sveta MIDEM — društva za mikroelektroniko, elektronske sestavne dele in materiale. Na njej so izvolili člane Izvršnega odbora in opravili prenos zadolžitve, obveznosti in pravic s SSES — strokovne sekcije za elektronske sestavne dele, mikroelektroniko in materiale — na MIDEM.

V razpravi, ki je sledila, so člani poudarili nekatere probleme, ki se pojavljajo v jugoslovanski elektronski industriji, institutih in na univerzah. Društvo namreč povezuje strokovnjake s celotnega jugoslovanskega prostora, zato tovrstna srečanja zajemajo vsestranski pregled dogajanja na področju razvoja mikroelektronike in tudi konkretnih aplikativnih dosežkov v industriji. Nadalje se člani strokovnega sveta dogovarjajo o bodočih skupnih nalogah in akcijah, ki se pripravljajo v okviru društva.

Pogovarjali smo se s predsednikom MIDEM dr. Rudijem Ročnikom iz Iskrine Mikroelektronike.

— **Društvo MIDEM je pravni naslednik SSES, ki v Ljubljani deluje že več kot 20 let. Iskrine DO-Elementi, Mikroelektronika in Kondenzatorji so glavni sponzorji tega društva. Nam lahko najprej pokažete namen ustanovitve tega društva?**

— Namen strokovnega društva MIDEM je združevanje, informiranje in strokovno izpopolnjevanje strokovnjakov s področja raziskav, razvoja in proizvodnje mikroelektronskih vezij in elementov za elektroniko. Povezujemo se na jugoslovanski ravni in stalno sodelujemo tudi z ETAN (jug. zveza za elektroniko, telekomunikacije, avtomatizacijo in nuklearno tehniko), kot tudi z Elektrotehniško zvezo Slovenije. MIDEM je le višja organizacijska oblika SSES, ki je to sodelovanje gojila že dolga leta.

Nobena industrija tako ne povezuje, kot mikroelektronika. Mikroelektronika je v bistvu neposredno podaljšanje znanosti. Prehod med raziskavami in proizvodnjo je tu tako kratek, da vsaka današnja mikroelektronska proizvodnja dela sicer po načelih proizvodnje, a je hkrati visoka tehnologija.

Naloga našega društva je, da se v to poveže in, da se združuje. Namen društva je torej združevati strokovnjake s tega področja, vplivati na stroko in organizirati določene strokovne manifestacije.

— **Karere so te manifestacije?**

— Največja strokovna manifestacija, ki jo organizira društvo, je MIEL (posvetovanje o mikroelektroniki), ki se odvija vsako leto v drugem industrijskem bazenu v Jugoslaviji in ima tudi široko mednarodno udeležbo priznanih strokovnjakov na evropski ravni. Lani je bila v Ljubljani, letos bo potekala v Beogradu (prijavljenih je 82 domačin in tujih referatov), prihodnje leto pa načrtujemo MIEL v Sarajevu. Cilj tega posvetovanja je vzpostaviti stičišče med severom in jugom, med vzhodom in zahodom, s tem, da svoje znanstvene doseže

ke in strokovno delo primerjamo s tujim, tudi na aplikativni, industrijski ravni.

Izredno pomembno je tudi vsakoletno posvetovanje o elektronskih sestavnih delih (SD), ki vsako leto poteka ob sejmu Sodobna elektronika v Ljubljani. Teh posvetovanj je bilo že čez dvajset in na njih se predstavijo strokovna dela s področja sestavnih delov, ki niso mikroelektronika, temveč so to diskretni elementi in ostali elektronski elementi. Nadalje društvo sodeluje v akciji posvetovanja MIPRO — to je posvetovanje o mikroprocesorjih. To je specifično področje mikroelektronike, posvetovanje je namenjeno predvsem uporabnikom. Razen organizatorjev, ki so člani MIDEM, tam zelo aktivno sodelujejo tudi drugi člani društva.

V program delovanja društva sodijo tudi občasne akcije. Leta 1984 je bila izdelana študija o možnostih substitucije uvoznih materialov za elektronsko in elektro industrijo SFRJ. Narejena je bila na bazi anket iz vse Jugoslavije in to po posameznih področjih. Podan je bil pregled materialov, ki jih uvažamo, s predlogi, kaj od tega bi lahko delali v Jugoslaviji. Iz te akcije se je rodilo tudi sodelovanje med Mikroelektroniko in Belinko. Napravili smo prvo jugoslovansko kemikalijo za mikroelektronsko industrijo, vodikov peroksid, ki ga več ne uvažamo.

Med take akcije sodi tudi posvetovanje o stanju programske in aparturne opreme za načrtovanje elektronskih vezij, kjer je bil prav tako podan pregled o tem, kaj v Jugoslaviji obstaja. Na podlagi izmenjave izkušenj in razprave so bili podani sklepi, oz. smernice za delovanje strokovnjakov in tudi podjetij, ki se z mikroelektroniko ukvarjajo.

Med drugim organiziramo v okviru društva ogled pomembnejših sejmov v tujini — Productronice v Münchnu, Salona elektronskih delov v Parizu in Semicon v Zürichu. Pri tem zagotovimo članom občutne popuste.

— **Na seji društva je bilo slišati pripombe na račun Šole za načrtovanje mikroelektronskih vezij, ki jih v sodelovanju z društvom organizira DO Mikroelektronika. Kaj lahko poveste o tem?**

— Ena izmed nalog društva je, da omogoči stalno usposabljanje strokovnjakov in to delamo na več načinov.

Seminarji, ki jih organizira Mikroelektronika, so odprti vsem jugoslovanskim strokovnjakom. Mikroelektronika je na tem področju prišla najdlje pri nas in zato se seminarji tudi tu organizirajo. Ker je problematika specifična, predav

ateljev ne kličemo od drugod, temveč predavajo delavci iz Mikroelektronike, ki neposredno delajo na konkretni nalogi, oz. napravi. Delovna organizacija je torej prevzela organizacijo, nudi predavatelje, prostore in prosti čas na računalniku. Šolnina za te seminarje je res precej visoka (povprečna neto inženirska plača, nekaj zaradi stroškov, želeli pa smo tudi pokazati, da vrhunsko znanje danes ni več zastoj.

Mikroelektronika seveda pri tem beleži tudi določene koristi, saj s tem, ko usposabljam strokovnjake, si pridobivamo potencialne kolege in kupce naših storitev, oz. izdelkov.

— **Torej obstaja določena konkurenca znotraj MIDEM?**

— Ne bi rekel, da je konkurenca, omenil sem le, da vidi Mikroelektronika pri organizaciji teh seminarjev tudi svoje koristi. Dejstvo pa je, da na tem področju strokovno zaenkrat prednjači. Društvo pa skrbi za to, da je izmenjava mnenj odprta in vsestranska in izvaja nad tem tudi določeno kontrolo.

Za podobne seminarje se že dogovarjamo tudi v ostalem jugoslovanskem prostoru, tako bosta seminarja za načrtovanje hibridnih elektronskih vezij v Zagrebu in Beogradu.

Društvo je struktura, ki mora biti iznad interesov posameznih podjetij in pri organizaciji smo pripravljeni pomagati vsakomur, ki je strokovno dovolj usposobljen.

— **Sama sestava članov društva kaže na širok spekter možnih znanstveno-raziskovalnih povezav. Ali je čutili delovanje društva tudi na univerzah?**

— Že sama sestava strokovnega sveta MIDEM je dovolj zgovorna: v njem je sedem univerzitetnih profesorjev, pet strokovnjakov iz polprevodniških tovarn, trije iz tovarn hibridne mikroelektronike in ostali iz nekaterih drugih podjetij.

Društvo redno obravnava sam sistem izobraževanja na naših elektro fakultetah in večkrat daje konkretne predloge v zvezi z njim. Na današnjem sestanku smo slišali kritiko enega izmed profesorjev na račun povezave in izmenjave mnenj s tujimi strokovnjaki. Na tujih univerzah je namreč redna praksa, da povabijo gostujoče profesorje, tudi z naših univerz, medtem, ko pri nas ni pravega posluha in predvsem sredstev, da bi se posluževali te izredno koristne oblike bogatitve znanja, tako strokovnih delavcev na univerzi, kot tudi študentov.

V društvu bomo poskušali te stvari spremeniti, saj ima vsak izmed nas določena strokovna poznanstva v tujini. Zagotovili naj bi štipendije za naše postdiplom-

ske študente, omogočili pa naj bi tudi izmenjavo predavateljev.

— **To je torej ena izmed velikih možnosti delovanja društva?**

— Seveda, če na univerzah možnosti ne obstajajo, bomo mi kot društvo te zadeve skušali realizirati. V preteklosti smo že povabili predavatelje iz svetovnih laboratorijev, ki so bili nekaj dni naši gostje, predavali so na konferenci in imeli tudi interne razgovore v podjetjih.

— **Kako pa si društvo zagotavlja materialno osnovo?**

— Naše manifestacije, ki jih organiziramo, so vse finančno pozitivne, seveda tudi zaradi laboratorijev, ki vidijo v obstoju društva tudi pomoč pri lastnem delu. Posebej bi omenil tovarni polprevodnikov iz Zagreba in Trbovelj, Mikroelektroniko iz Ljubljane, HIPOT iz Sentjerneja in Selk iz Kutine.

— **Koliko članov šteje društvo in katere dodatne ugodnosti jim še nudite?**

— Trenutno ima društvo 500 registriranih članov, naš časopis Informacije (izhaja 4 x letno) pa pošiljamo na približno 1000 naslovov. Računamo, da je na tem področju aktivnih vsaj 2000 strokovnjakov, ki bi jih radi pritegnili v naše društvo. Naj omenim, da je članarina zgolj simbolična (200 din).

Imamo majhno knjižnico tuje literature, ki jo izposojamo in po želji izdelujemo tudi kopije posameznih člankov.

Sklenili smo sporazum z institucijo, ki zbira informacije s področja patentov in industrijske lastnine in, ki kot svoj doprinos k društvu omogoča v »Informaciji« brezplačno objavo novosti s tega področja. Društvo je odprto tudi študentom, ki pa jih morda še nismo dovolj zainteresirali, vendar bomo v bodoče bolj razširili sodelovanje in jim nudili še dodatne ugodnosti.

— **Delovanje društva je torej tesno povezano s problematiko razvoja mikroelektronike v naši držbi. Na seji smo slišali mnenje, da ne gre le za razvoj mikroelektronike kot take, temveč za hkratni razvoj širšega družbenega okolja, saj se ta dva razvoja medsebojno pogojujeta?**

— Mikroelektronika bo vplivala in danes močno vpliva na vse druge industrije v družbi in tega se v Jugoslaviji začenjamo zavedati relativno pozno. Na osveščanju v tem smislu se pri nas še ni dosti naredilo. Vprašanje razvoja mikroelektronike pomeni vprašanje razvoja elektrone, to pa pomeni vprašanje razvoja celotne družbe in krog se seveda zapre. Če gledamo konkretno Iskrino Mikroelektroniko, menim, da bi se poleg tega, da pomeni v nekem smislu infrastrukturo za ostale Iskrine tovarne, morala prebiti tudi na tuj tržišča — predvsem zaradi proizvodnje dovolj velikih količin vezij, kar bi pomenilo tako višjo kvaliteto raven, predvsem pa ekonomičnost poslovanja.

Irena Stok

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

**Četrti direktor Iskre
dr. Štefan Šoba**

Lep in imeniten spominski album

Ko je 31. julija 1953. leta dr. Šoba zapuščal mesto direktorja kranjske Iskre, so mu sodelavci ob odhodu podarili za takratne čase izredno lep in imeniten spominski album, v katerem so na prvo stran kaligrafsko zapisali:

*Delovni kolektiv »ISKRA«
poklanja ta album svojemu tovarišu
dr. Šoba Štefanu
zaslužnemu direktorju podjetja
kot skromno priznanje in zahvalo
ob priliki njegovega odhoda.*

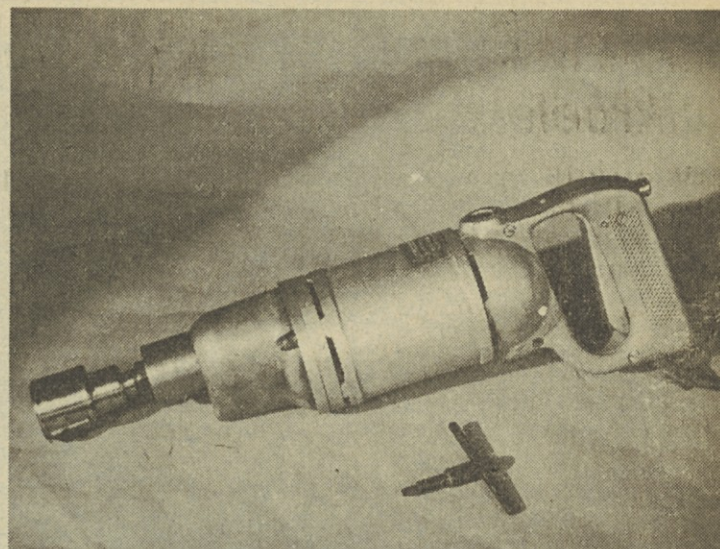
Spominski album ima dva dela in sicer je v prvem delu, spet s kaligrafsko tehnično pisavo najprej podana kratka zgodovina tovarne s podpoglavjem o razvoju tovarne po osvoboditvi, drugi del albuma pa vsebuje številne fotografije takratnih Iskrinih izdelkov, med katerimi so marsikatera fotografije danes zagotovo dokumentarne vrednosti. Ker predstavlja spominski album po svoje zanimiv in svojevrsten dokument, bomo objavili v celoti njegov tekstualni del ter ob njem tudi nekatere, nedvomno danes že dokumentarne fotografije.

Tako-le so zapisali sodelavci Iskre poleti 1953 leta v spominski album:

»Tovarna Iskra v Kranju je nastala in se razvila v prostorih nekdanje tekstilne tovarne »Jugočeška«, ki jo je nemški okupator l. 1941. spremenil v tovarno letalskih delov.

»Jugočeška«, jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d. je bila ustanovljena l. 1922. Nastala je v času, ko so stopile v veljavo nove carinske tarife in inozemski kapitalisti niso mogli več v tako velikem obsegu uvažati v našo državo tekstilnih izdelkov. Zato so se odločili del svojih obratov prestaviti v našo državo. »Jugočeško« je financiral konzorcij s pretežno udeležbo praške banke Peček et Co. pa tudi z udeležbo naših domačih kapitalistov. Od mestne občine Kranj so kupili pašnik, na katerem zdaj stoji tovarna in začeli z gradnjo. Direktorji tovarne so bili seveda tujci, prav tako vodilno tehnično osebje. Področje mesta Kranja je bilo ceneno, z dovolj lahko priučljive delovne sile, ki se je v glavnem prilivala s podeželja, ugodno pa tudi glede na kratke prometne zveze z inozemstvom. Uslužne domače državne oblasti, ki so zaradi socialne pomiritve tedaj že močno zavednega razreda rade šle na roko tujemu finančnemu kapitalu, da je ustanavljal podjetja in s tem možnost zaslužka, so seveda imela pri tem svoj delež. S tem pa se je vodilni razred lahko obdržal na oblasti. Kmalu po ustanovitvi »Jugočeške« je sledila ustanovitev nadaljnjih novih podjetij v Kranju in sicer l. 1926 Intex, 1928 Tekstilindus, Jugobruna in nekatera podjetja domačih kapitalistov.

Kmalu po ustanovitvi »Jugočeške« se je delavstvo pričelo strokovno organizirati v svoje sindikate in sicer: Splošno strokovno delavsko zvezo, Krščanske socialiste in takozvane Narodne socialiste (plave), kasneje

pa so tudi nameščeni imeli svojo »rumeno« strokovno organizacijo. Značilno je, da so kapitalisti vedno podpirali številčno najslabšo organizacijo, da bi s tem izigrali ostale skupine. Ta taktika je seveda slabila delavsko gibanje. V tekstilni stroki so, bodisi po številu, bodisi po zavednosti prevladovali marksistični sindikati, vključeni v URS (Udruženje radniških sindikata).

Tujci so imeli v začetku zelo korekten odnos do naših delovnih ljudi. Bili so po večini tudi sami slabo situirani, saj niso imeli, niti primerno opremljenih stanovanj, niti obleke. Pozneje pa, ko je gospodarska konjunktura omogočila nenavaden uspeh in procvit novo nastalih podjetij ter so si sami gmotno zelo opomogli, so začeli postopati z našimi ljudmi

zelo oblastno, kot bi jih šteli za stroje in orodje. Ta zapostavljenost in zatiranje, ki so jo kazali na vsakem koraku, je pa našega zavednega delavca spodbujala k temu, da se je začel vztrajno izobraževati, tako strokovno, kot tudi politično in prav iz vrst tega delavstva so zrasli mnogi poznejši voditelji delavskega gibanja in hrabri borci.

Tuji kapitalisti pa niso izvajali pritiska samo na domače delavstvo, temveč so znali dobiti vedno večji vpliv tudi na lokalne oblastne organe. Ta vpliv se je stopnjeval iz leta v leto in v času velike tekstilne stavke slovenskega tekstilnega delavstva se je v Kranju v jasni luči pokazalo, da je bila tedanja oblast praktično vodena direktno od tujih industrialcev.

KRATKA ZGODOVINA NAŠE TOVARNE

Tovarna Iskra v Kranju je nastala in se razvila v prostorih nekdanje tekstilne tovarne »Jugočeška«, ki jo je nemški okupator l. 1941 spremenil v tovarno letalskih delov.

»Jugočeška«, jugoslovanska-češka tekstilna industrija d.d. je bila ustanovljena l. 1922. Nastala je v času, ko so stopile v veljavo nove carinske tarife in inozemski kapitalisti niso mogli več v tako velikem obsegu uvažati v našo državo tekstilnih izdelkov. Zato so se odločili, del svojih obratov prestaviti v našo državo. »Jugočeško« je financiral konzorcij s pretežno udeležbo praške banke Peček & Co. pa tudi z udeležbo naših domačih kapitalistov. Od mestne občine Kranj so kupili pašnik, na katerem sedaj stoji tovarna in začeli z gradnjo. Direktorji tovarne so bili seveda tujci, prav tako vodilno tehnično osebje. Področje mesta Kranja je bilo ceneno z dovolj lahko priučljive delovne sile, ki se je v glavnem prilivala s podeželja, ugodno pa tudi z ozirom na kratke prometne zveze z inozemstvom. Uslužne domače državne oblasti, ki so zaradi socialne pomiritve tedaj že močno zavednega razreda rade šle na roko tujemu finančnemu kapitalu, da je ustanavljal podjetja in s tem možnost zaslužka so seveda imela pri tem svoj delež. S tem pa se je vodilni razred lahko obdržal na oblasti.

Razpis letovanja v kampu Mir na Dugem otoku

Tudi letos bo organizirano letovanje v Kampu »MIR«, ki leži na skrajnem delu Dugega otoka, v zalivu Telaščica.

Kamp leži ob morju v gostem borovem gozdičku, dostop je možen samo po morju, zato je organiziran prevoz z ladjo iz Sukošana v kamp in nazaj. Cestne povezave z ostalimi kraji na otoku ni. Najbližji naseljeni kraj je mesto Sali.

V neposredni bližini kampa je slano jezero, kjer je temperatura vode vedno višja od temperature morja vsaj za 4° C.

Značilnosti kampa so mir, čudovita okolica, domače vzdušje v kampu in prijaznost strežnega osebja.

Cena prevoza z ladjo iz Sukošana v kamp in nazaj

Cena za odrasle je 2.000 din, za otroke do 10 let 1.000 din, medtem ko otroci do 2. leta starosti ne plačajo prevoza.

Avtobusni prevoz

Organiziran bo avtobusni prevoz na relaciji Kranj — Sukošan — Kranj. Cena prevoza za

zaposlene v kranjskih DO Iskra je 3.300 din, za ostale pa 5.000 din.

Organizator lahko odpove prevoz, če ni prijavljenih vsaj 35 potnikov.

V primeru, da prevoznik spremeni ceno prevoza, je kupec dolžan sprejeti podražitev do 20%. Pri višjih podražitvah pa ima kupec pravico odpovedati prevoz in tudi letovanje.

Parkiranje

»Pri Anteju« bo organizirano parkiranje osebnih vozil. Cena za 10 dni je 1.000 din.

KIBERNETIKA, Referat za rekreacijo, tel.: (064) 22-221, interna 29-52, vsak dan od 8. do 13.

Zunanji gostje se lahko prijavijo tudi na osnovi telefonske potrditve prostih mest s tem, da morajo v roku 5 dni poslati prijavnico in potrdilo o vplačilu akontacije v Referat za rekreacijo.

Zaposleni v Telematiki se prijavijo pri Ladu Sofronievskem, tel.: (064) 28-861, interna 26-59.

Ob prijavi vplačajo zaposleni v Kibernetiki, Telematiki in ERO 5.000 din akontacije, zu-

Termini izmen za letovanja v šotorih kampa

IZMENA	I. SKUPINA DATUM	II. SKUPINA DATUM	III. SKUPINA DATUM
I.	18. 6. — 28. 6.	19. 6. — 29. 6.	20. 6. — 30. 6.
II.	28. 6. — 8. 7.	29. 6. — 9. 7.	30. 6. — 10. 7.
III.	8. 7. — 18. 7.	9. 7. — 19. 7.	10. 7. — 20. 7.
IV.	18. 7. — 28. 7.	19. 7. — 29. 7.	20. 7. — 30. 7.
V.	28. 7. — 7. 8.	29. 7. — 8. 8.	30. 7. — 9. 8.
VI.	7. 8. — 17. 8.	8. 8. — 18. 8.	9. 8. — 19. 8.
VII.	17. 8. — 27. 8.	18. 8. — 28. 8.	19. 8. — 29. 8.
VIII.	27. 8. — 6. 9.	28. 8. — 7. 9.	29. 8. — 8. 9.

OPOMBA: Letovanje v I. in VIII. izmeni bo organizirano, če bo kamp po predhodnih prijavah zaseden vsaj 60%

Termini za letovanje z lastnim šotorom

Izmena	Datum izmene od — do
I.	2. 7. — 12. 7.
II.	12. 7. — 22. 7.
III.	22. 7. — 1. 8.
IV.	1. 8. — 11. 8.
V.	11. 8. — 21. 8.

Turistična taksa in taksa za vstop v nacionalni park

Taksi se plačata v kampu in nista vključeni v ceno penziona.

Način prijave

Zaposleni v Kibernetiki in ERO ter zunanji gostje se prijavijo pri Rajku Kožarju, ISKRA

nanji gostje pa vplačajo ob prijavi 50% celotnega zneska za letovanje. Razlika do polne cene se vplača najpozneje 20 dni pred odhodom na dopust.

Denar se nakaže s položnico na žiro račun 51500-601-10446, Iskra Kibernetika, TOZD Delavska restavracija, Savska loka 1, Kranj.

Cene letovanja za zaposlene v DO Kibernetika, Telematika, ERO

Način letovanja	Predsezona-posezona		Glavna sezona	
	Otroci	Odrasli	Otroci	Odrasli
V šotorih kampa	12.000	18.000	15.000	22.000
V lastnem šotoru	10.000	14.000	12.000	18.000

Cene letovanja za zunanje goste

Način letovanja	Predsezona-posezona		Glavna sezona	
	Otroci	Odrasli	Otroci	Odrasli
V šotorih kampa	20.000	28.000	25.000	35.000
V lastnem šotoru	16.000	22.000	20.000	28.000

OPOMBA:

V ceno je vključenih 10 polnih penzionov. Letovanje se prične s kosilom, konča pa z zajtrkom

— Do cen za otroke so upravičeni otroci, rojeni 1977 in mlajši

— Za otroke do 2 let, ki ne koristijo penzijskih uslug, se plača dnevno 200 din.

Način odjave

Upoštevajo se samo pisne odjave.

Pri odjavi nad 30 dni pred odhodom zadržimo 2.000 din za manipulativne stroške.

Pri odpovedi 30 do 10 dni pred odhodom zadržimo 30% od cene letovanja.

Če pride do odpovedi zadnjih 10 dni pred odhodom, zadržimo 50% od cene letovanja.

V primeru višje sile, ali če dopustnik najde zamenjavo, se mu vrne celotno vplačilo. Zračunajo se samo manipulativni stroški 2.000 din.

Obročno odplačevanje

Za zaposlene v kranjskih DO Iskre bo organizirano obročno odplačevanje stroškov letovanja.

Vse ostale informacije boste dobili ob prijavi

R. Kožar

Prijavnica za letovanje na Dugem otoku

Od do

Št. šotora (ali lasten)

Ime in priimek	Leto rojstva	Zaposlitev
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

Prevoz: lasten (parkirnina), avtobus (ustrezno obkroži)

Naslov doma: Tel.

Datum prijave, Podpis

Iskra

Iskra — invest servis — Vzdrževanje in tehnično

upravljanje stavb, p. o.,
61000 Ljubljana, Trg revolucije 3

Komisija za medsebojna razmerja objavlja naslednja prosta dela in naloge:

v Inženiringu:

1. Projektiranje ekonomskega dela investicijskih programov

Pogoji: diplomirani ekonomist in 5 let delovnih izkušenj na področju ekonomskih analiz, poskusno delo traja tri mesece,

2. Projektiranje tehnološkega dela investicijskih programov

Pogoji: diplomirani strojni inženir in 5 let delovnih izkušenj na področju proučevanja tehnologije, poskusno delo traja 3 mesece,

v Gospodarskem področju:

3. Strokovno vodenje del v računovodstvu in izdelovanje bilanc

Pogoji: ekonomist in 4 leta delovnih izkušenj na področju računovodskih analiz, poskusno delo traja 3 mesece,

v Vzdrževanju:

4. več čistilk

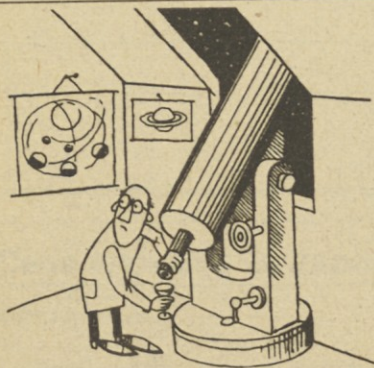
Pogoji: OŠ in 3 mesece delovnih izkušenj pri čiščenju prostorov, poskusno delo 2 meseca.

Kandidate vabimo, da pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi, ali se oglasijo osebno na pogovor v kadrovske službi Iskra Invest servis, Trg revolucije 3, Ljubljana.

a. Novak

— Spi? No on je tisti, ki sicer nič ne prispeva k boljšemu izvozu, ne povzroča pa nobenih izgub.

SESTAVIL RUDI MURN	OBSEČNI- CA	SEDEŽ REKTOR- JA	IVERNA PLOŠČA (MNOŽ.)	SAMOSTO- JNO IZVAJA- NJE	TINE LOGAR	USIHANJE TELESNE- GA DELA	OČARLJI- VOST PRIVLAČ- NOST
PRIVRŽE- NEC							
UPOR ODPOR NASPRO- TOVANJE							
MERJA- SCEV ČEKAN SPOKOR- NIK					ROMAIN ROLLAND NEKDANJI PRAVNIK		
				OSVOBO- DILNA FRONTA			NERESNI- CA
				MREŽASTA TKANINA RADO DEKLEVA			
				BREZPRA- VNO LJUDSTVO POD TURKI			
				MIK MIKAVNO- ST			
DEL ROKAVA PRI MOŠKI SRAJCI							
NAPAD NA ZNANO OSEBNO- ST							

Turni smuk z Ankogla (3246)

PD Iskra bo organiziralo v soboto, 19. aprila turni smuk z Ankogla v Avstriji. S posebnim avtobusom se bomo odpeljali ob 5. zjutraj izpred dvorane Tivoli v Ljubljani, prek Podkorena do Malniz, od tam pa z gondolsko žičnico do višine 2630 m. Pot nas bo nato vodila čez ledenik do višine 3079 m, kjer bomo pustili smuč i in se povzpeli na 3246 metrov visoki vrh. Od gondole do vrha je približno 3 ure hoda. Tisti, ki ne boste imeli smuč i, morate biti opremljeni s cepinom in derezami, to pa velja tudi za turne smučarje, saj je vrh Ankogla zelo strm. Ob vrnitvi v dolino se bomo smučali po južnem pobočju tega lepo urejenega visokogorskega smučišča.

Cena prevoza je 2000 dinarjev, za gondolsko žičnico pa bo treba odšteti še 55 šilingov.

Prijave sprejema do zasedbe avtobusa Breda Jančar po telefonu 572-331/614.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željenzov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.